

Prezident İlham Əliyev Bakıda əsaslı şəkildə yenidən qurulan Nərimanov parkının açılışında iştirak edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev iyulun 15-də Bakının Nərimanov rayonunda əsaslı şəkildə yenidən qurulan Nərimanov parkının açılışında iştirak edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Eldar Əzizov dövlətimizin başçısına parkda yaradılan şərait barədə məlumat verdi.

Qeyd edək ki, ərazisi 4,1 hektar olan park XX əsrin 50-ci illərində salınıb. Ötən müddətdə bu park gəzinti və əyləncə baxımından şəhər sakinləri üçün sevimli məkana çevrilib. 1960-cı illərdə yaxınlıq-

da metro stansiyasının tikilməsi parka marağı daha da artırıb.

Məlumat verildi ki, şəhərimizin müasir inkişaf səviyyəsinə və memarlıq üslubuna uyğun olmayan park nadir dizaynda yenidən qurulub. Burada müxtəlif istirahət guşələri, əyləncə qurğuları yaradılıb, o cümlədən uzun müddət yararsız vəziyyətdə olan fəvvarə meydanının yenidən qurulması işləri həyata keçirilib.

Parkın ərazisində yeni yaşıllıq sahələri yaradılıb, istismara yararsız, parkın ümumi görkəminə xələl gətirən tikili və qurğular ərazidən götürülüb. Mövcud ic-timai-iaşə obyektlərinin fasadları müasir üslubda, parkın yeni layihəsinə uyğun

təmir edilib, o cümlədən yeni işıq dirəkləri, eləcə də idman qurğuları və uşaq əyləncə meydançası yaradılıb. Mühəndis-kommunikasiya xətləri əsaslı şəkildə yenilənən park yağış sularının axıdılması üçün nəzərdə tutulan xətlərlə təmin edilib.

Qeyd edək ki, dövlətimizin başçısının tapşırığı ilə paytaxt Bakıda parkların və xiyabanların əsaslı şəkildə yenidən qurulması və yeni parkların salınması, sakinlərin və şəhərimizin qonaqlarının rahatlığı üçün müasir istirahət guşələrinin yaradılması istiqamətində son illərdə ardıcıl tədbirlər davam etdirilir. "Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili"ndə yeni parkların və ya-

şıllıq zolaqlarının salınması, əhaliyə xidmət göstərən müasir infrastrukturun yaradılması Bakının dünyanın ən gözəl şəhərlərindən birinə çevrilməsi istiqamətində həyata keçirilən əhəmiyyətli tədbirlərdən biridir. Nərimanov rayonu ərazisində yenidən qurulan Nərimanov parkı da Bakı şəhərinin simasının daha da gözəlləşməsi və paytaxt sakinlərinin istirahəti baxımından olduqca əhəmiyyətlidir. Nərimanov parkının yenidən qurulması bu il COP29-a ev sahibliyi edəcək ölkəmizdə elan olunan "Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili" çərçivəsində həyata keçirilən işlərə də töhfə vermək baxımından xüsusi önəm daşıyır.

Astana Bəyannaməsi: Xəzərdən Çin səddinədək

Müstəqil Azərbaycan dövlətinin Çin Xalq Respublikası ilə əlaqələrinin genişləndirilməsi ölkəmizin yeni tarixi yüksəlişi mərhələsində müasir inkişafın təmin edilməsinə təkan verəcək əhəmiyyətli hadisədir. İnkişafın Çin modelinin dünya brendinə çevrildiyi indiki şəraitdə Pekinlə əlaqələrin inkişafında yeni addımların atılması Prezident İlham Əliyevin Azərbaycanı inkişaf etməkdə olan ölkədən qabaqcıl dövlətlərin səviyyəsinə çatdırmaq istiqamətində həyata keçirdiyi mühüm strateji gedişdir. Xüsusən, Çin Xalq Respublikasının süni intellekt, rəqəmsal inkişaf, smart texnologiyaları, robot modelləri kimi ən müasir sahələr üzrə dünya birincilərindən olması ölkəmizdə Prezident İlham Əliyevin 14 fevral 2024-cü ildə keçirilmiş andiçmə nitqində ön mövqeyə çəkilmiş texnoloji inkişaf paradigmaları əsasında inkişafı üçün yeni əməkdaşlıq imkanları yaradacaqdır. Bundan başqa, Azərbaycan Respublikası nəqliyyat-logistika strategiyasının Çin Xalq Respublikasının "Bir kəmə - bir yol" layihəsi ilə bir-birini tamamlaması da orta nəqliyyat dəhlizinin yaradılması üçün birgə səylərin inkişaf etdirilməsinə meydan açacaqdır.

və dil hazırlığı kursu akademiya üzrə geniş elmi-mədəni tədbirlərin hazırlanıb keçirilməsinə mühüm töhfələr verir.

Hazırda Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunda çapda olan "Azərbaycan şairlərinin Çin haqqında şeirləri antologiyası" bu inkişaf etmiş dünya nəhənginə həsr olunmuş ilk külliyyat kimi mühüm əhəmiyyətə malikdir. Akademiyada "Çin ədəbiyyatında arxeotiplər" mövzusunda hazırlanmış fəlsəfə doktorluğu dissertasiyası da Çin ədəbiyyatının sistemli şəkildə araşdırılıb öyrənilməsinə ilk addımlardan biri kimi mühüm əhəmiyyətə malikdir. Ədəbiyyat İnstitutundakı Çin Ədəbiyyatı Mərkəzinin nəzdində fəaliyyət göstərən dil hazırlığı kursunda indiyədək akademiyanın müxtəlif elmi-tədqiqat institutlarında çalışan on bir nəfər əməkdaşı çin dilini öyrənmiş, onlardan bir nəfəri Çin Xalq Respublikasının "Çin dili xaricdə" proqramını həyata keçirən Anxoy Universitetində yüksək dil kurslarında iştirak edərək sertifikat almışdır. Çin Sosial Elmlər Akademiyası Ədəbiyyat İnstitutunun professoru Huanq Zh Onqxiangın Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunda təcrübə keçməsi də elmi əlaqələrimizin yeni səhifəsidir.

Bütün bunlara görə Prezident İlham Əliyevin ÇXR lideri Si Sinpinlə görüşü zamanı müzakirə etdiyi məsələlər dövlətlərarası əlaqələrin daha da möhkəmləndirilməsinə uğurla xidmət edir. Astana şəhərində 2024-cü il iyulun 3-də imzalanmış "Azərbaycan Respublikası ilə Çin Xalq Respublikası arasında strateji tərəfdaşlığın qurulması haqqında birgə Bəyannamə"də öz əksini tapmış müddəalar ölkələrimizin bütün əsas inkişaf istiqamətləri üzrə səmərəli əməkdaşlıq layihələri hazırlayıb həyata keçirmələri tam təminat verir. Məsuliyyətlə demək olar ki, Azərbaycan-Çin əməkdaşlığı haqqında Astana Bəyannaməsi yeni tarixi şəraitdə dövlətlərimiz arasındakı əlaqələrin mükəmməl yol xəritəsidir.

Bu bəyannamə beynəlxalq ictimaiyyət üçün ciddi təhdidlər yaradan təhlüklələrə qarşı birgə mübarizə aparmaqdan başlayaraq, ölkələrimizin hakimiyyət partiyaları, qanunverici orqanları, hökumətləri arasında əməkdaşlığın möhkəmləndirilməsini dəstəkləməkdən və ticarət-iqtisadi münasibətlərini, sənayeləşməni və investisiya əməkdaşlığını daha da genişləndirməkdən tutmuş regionlararası əlaqələrin genişləndirilməsinə, media sahəsində mübadiləyə qədər bütün sahələrdə əməkdaşlıq üçün geniş perspektivlər açıq. Çin tərəfinin Trans-Xəzər Beynəlxalq Nəqliyyat Dəhlizinin - Orta Dəhliz salınmasını dəstəkləməsinə dair müddəaların Astana Bəyannaməsində yer alması geniş mənada "Bir kəmə - bir yol" çərçivəsinin əhatə etdiyi bütün sahələrdə əməkdaşlığın meydanının genişləndirilməsinə tam təminat verir. Bütün bunlara görə Astana Bəyannaməsi Azərbaycanla Çin arasında imzalanmış ilk strateji tərəfdaşlıq müqaviləsi kimi mühüm tarixi əhəmiyyətə malikdir. Bu, Azərbaycan Respublikasının müstəqillik dövründə xalqımızın Ümum-milliləri Heydər Əliyevin böyük təməllərini yaratdığı Azərbaycan-Çin əlaqələrinin yeni inkişaf mərhələsinə çatdırılmasına təminat verən və bir çox mühüm istiqamətlərdə birgə fəaliyyət göstərməyə meydan açan strateji inkişaf proqramıdır. Astana Bəyannaməsi Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin andiçmə mərasimindən sonra ölkəmizdə başlamış yeni tarixi dövrün mükəmməl bir bələdçisidir.

Astana Bəyannaməsində elm, texnologiya, mədəniyyət, media və informasiya, turizm və idman sahələrində əməkdaşlığın tərəqqisinin fəal surətdə təşviq edilməsi bu zəruri sahələrdə də ölkələrarası çoxcəhətli əlaqələrin inkişafının yeni mərhələsinə çıxarmağa şərait yaradır. Çin Xalq Respublikası ilə imzalanmış Astana Strateji Tərəfdaşlıq Bəyannaməsi ölkələrimiz arasında qarşılıqlı inteqrasiya baxımından indiyə qədər atılmış addımları, formalaşmış davamlı və dayanıqlı əlaqələri daha da möhkəmləndirmək və yeni tarixi dövrün reallıqlarına uyğun olaraq hərtərəfli şəkildə inkişaf etdirmək üçün geniş üfqlər açıq. Bu baxımdan hazırda Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasında Çin Sosial Elmlər Akademiyası, Hebey Sosial Elmlər Akademiyası, Honkonq Kore Elmlər Akademiyası, Konfutsi İnstitutu, Biomüxtəliflik və Yaşıl Dünya Fondu, Pekin Xarici Dillər Universiteti, Hebey Pedaqoji Universiteti ilə imzalanmış memorandumlar, həyata keçirilməsi davam etdirilməkdə olan qarşılıqlı layihələr, birgə elmi konfransların təşkilatçıları kimi mühüm əməkdaşlığın möhkəm təməllərini təşkil edir. AMEA Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunda fəaliyyət göstərən Çin Ədəbiyyatı Mərkəzi

tutu, Şərqsünaslıq İnstitutu, Əlyazmalar İnstitutu tərəfindən hədiyyə edilmiş kitablar əsasında Pekin Xarici Dillər Universitetinin Azərbaycan dili kafedrasında zəngin bir kitabxana yaradılmışdır. Akademiyanın prezidenti 2018, 2019 və 2024-cü illərdə bu universitetdə Azərbaycan dili ixtisası üzrə təhsil alan tələbələr qarşısında Azərbaycan ədəbiyyatı: mərhələlər və simalar mövzusunda mühazirə oxumuşdur. Bu il, 17 iyun 2024-cü il tarixdə Pekin Xarici Dillər Universitetinin rektoru, professor Jia Venjian ilə həmin universitetdə keçirilən görüşdə akademiya ilə əlaqələrin yeni mərhələdəki vəzifələri geniş müzakirə edilmişdir. Müzakirə zamanı Pekin Xarici Dillər Universitetində indiyədək dörd ildə bir dəfə tələbə qəbulu aparılan Azərbaycan dili ixtisasına bundan sonra iki ildən bir tələbələr qəbul ediləcəyi barədə razılıq əldə olunmuşdur. Eyni zamanda, Pekin Xarici Dillər Universitetinin Azərbaycan dili ixtisası üzrə təhsil alan tələbələrini respublikamızın ali məktəbləri ilə yanaşı, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasında da təcrübə keçmələri razılaşdırılmışdır. Həmçinin Pekin Xarici Dillər Universitetinin Azərbaycan dili ixtisası üzrə magistratura təhsili almış məzunlarının doktorantura təhsilində dəstək verilməsini də Milli Elmlər Akademiyası öz üzərinə götürmüşdür. Heç şübhəsiz, bütün bunlar ində Azərbaycan dili və ədəbiyyatı ixtisası üzrə mütəxəssis hazırlığında böyük xidmətləri olan fədakar həmyerlimiz, Pekin Xarici Dillər Universitetində Azərbaycan dili kafedrasının yaradıcısı, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Aqşın Əliyevin fəaliyyətinə böyük dayaq olacaqdır.

Yeri gəlmişkən, qeyd etməyi lazım bilirəm ki, Neftçaladan olan Aqşın Əliyev Şanxay Universitetində bakalavr və magistratura təhsili almışdır. O, Şanxay Universitetində "Çin və Azərbaycan dillərinin morfoloji quruluşunun müqayisəli təhlili" mövzusunda magistr dissertasiyası müdafiə etmişdir. Aqşın Əliyev Şanxay Şərqi Çin Universitetində aspirantura təhsili almış, "Müasir Çin dilində reduplikativ sifətlərin bəzi problemləri" mövzusunda doktorluq dissertasiyasında da mövzunu Çin, Azərbaycan və türk dilləri ilə müqayisəli şəkildə tədqiq etmiş, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi almışdır. Onun postdoktorluq dissertasiyası da "Çin-azərbaycanca ikidilli lüğətlərin elmi-nəzəri əsasları" mövzusunda həsr edilmişdir. Aqşın Əliyev inin Nobel mükafatı laureatı Mo Yanın həyətlərini Azərbaycan dilinə tərcümə etmişdir. Bu ilin sentyabr ayında Pekin Xarici Dillər Universitetində keçiriləcək Birinci Çin-Azərbaycanşünaslıq konfransının da təşəbbüskarı və əsas təşkilatçısı həmin universitetin Azərbaycan dili kafedrasının müdiri, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Aqşın Əliyevdir. Aqşın Əliyev müstəqillik dövründə yetişib formalaşmış tanınmış azərbaycanşünas alimdir və Azərbaycan-Çin əlaqələrinin inkişafına mühüm elmi töhfələr verməkdə davam edir.

Nəhayət, elmi əlaqələrdə əldə olunmuş daha bir mühüm nəticəni də qeyd etməyi lazım bilirəm. Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının tarixində ilk dəfə olaraq ölkəmizin alimlərindən iki nəfəri akademik İ.Həbibbəyli və akademik D.Tağıyev Çin Xalq Respublikası Honkonq Akademiyasının həqiqi üzvü seçilmişlər. Bu, Azərbaycan elmi əlaqələrində mühüm nəticədir. Bu ilin iyun ayında AMEA-nın prezidenti Çin Xalq Respublikasına səfəri çərçivəsində Şanxay şəhəri ətrafındakı ofisində Honkonq Elmlər Akademiyasının rəhbərliyi ilə görüşüb, qarşılıqlı əməkdaşlıq məsələlərini müzakirə etmişdir. Qarşılıqlı sentyabr ayında Çin Xalq Respublikası Honkonq Akademiyasının rəhbər heyətinin Azərbaycana səfəri zamanı Azərbaycan Elmlər Akademiyası ilə qarşılıqlı əməkdaşlıq haqqında müqavilənin imzalanması nəzərdə tutulur ki, bu da öz növbəsində elmi əlaqələrimizin inkişafına müsbət təsirini göstərəcəkdir.

Elm və təhsil sahəsində elmi əlaqələrimizdə Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası ilə Pekin Xarici Dillər Universiteti arasındakı əməkdaşlıq xüsusi yer tutur. Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutu Pekin Xarici Dillər Universitetində Azərbaycan dili ixtisası üzrə təhsil alan tələbələrə elmi-metodik dəstək vermək işini öhdəsinə götürmüşdür. Akademiyanın Nizami adına Ədəbiyyat İnstitutu, Nəsimi adına Dilçilik İnsti-

Göründüyü kimi, müstəqillik illərində bütün istiqamətlərdə olduğu kimi, Azərbaycan-Çin elmi əlaqələri sahəsində də mühüm addımlar atılmış, ilkin müsbət nəticələr əldə edilmişdir. Azərbaycan xalqının Ümum-milliləri Heydər Əliyevin 1994-cü ildə Çin Xalq Respublikasına səfəri zamanı ölkələrimiz arasındakı çoxcəhətli əlaqələrin möhkəm təməlləri yaradılmışdır. Xüsusən, görkəmli dövlət xadimi Heydər Əliyevin Çin Sosial Elmlər Akademiyasının alimləri qarşısında yeni müstəqillik əldə etmiş Azərbaycan dövlətinin mövcud vəzifələri haqqında etdiyi dərin məzunlu məruzə ilə elmi əlaqələrimizin gələcək inkişafının müəyyən edilməsində həlledici addım atılmışdır. Sonrakı dövrlərdə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatına üzv ölkələrin Zirvə görüşündə iştirakı və parlaq nitqində səsləndirilən strateji əhəmiyyətə malik olan fikirlər qarşılıqlı əməkdaşlıq münasibətlərində yeni səhifələrin açılmasına stimül verir. Azərbaycan və Çin liderlərinin görüşü Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatının strateji hədəflərinə dair aparılan müzakirələrin aparıcı istiqamətlərini müəyyən olunmasına uğurla xidmət edir. Çin Xalq Respublikasının Sədri Si Sinpinin Azərbaycan Respublikasının Prezidenti ilə tarixi görüşü və Astana Bəyannaməsini ölkəmizin əlaqələrində "yeni bir başlanğıc", Azərbaycanı Çin üçün "yaxşı dost", "bərabərliyə və qarşılıqlı faydaya əsaslanan yaxşı tərəfdaş" kimi yüksək qiymətləndirməsi ölkələrimiz arasındakı əməkdaşlıq məsələlərində yaxın və uzaq gələcəyə böyük ümidlərə baxmağa əsas verir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Çin Xalq Respublikasının Sədri ilə görüşü zamanı ifadə etdiyi aşağıdakı fikirlər qarşılıqlı yüksək etimad üstündə qurulan ölkələrarası əlaqələrin daha intensiv şəkildə inkişaf edəcəyinə dərin inam yaradır: "Bu gün qəbul edilən bəyannamə Çin Xalq Respublikasını və Azərbaycanı rəsmi olaraq strateji tərəfdaşlara çevirir. Hesab edirəm ki, bu böyük nailiyyətdir, həmçinin yüksək məsuliyyətdir. Biz gələcəkdə də fəal qarşılıqlı fəaliyyət göstərmək, ikitərəfli əlaqələr bütün istiqamətlər üzrə möhkəmləndirmək niyyətindəyik. Qeyd etmək istəyirəm ki, investisiya əməkdaşlığının perspektivləri artıq əyani şəkildə görünür".

Həqiqətən də, artıq Azərbaycan-Çin əlaqələrinin daha da genişləndirilməsi sahəsində ilk addımlar atılmışdır. Belə ki, Azərbaycan dövləti yaxın dövr üçün birtərəfli qaydada in vətəndaşlarına münasibətdə vizaların aradan qaldırılmasına dair qərar qəbul etmişdir. Yaxın vaxtlarda Çin tərəfi də Azərbaycan vətəndaşları üçün vizasız keçid-gəlişi təmin etmək məsələsini nəzərdən keçirəcəkdir. Bu, ölkəmizdə həm turizmə və həm də ticarət-iqtisadi əlaqələrin, eyni zamanda, elmi-mədəni əlaqələrin də inkişafında yeni bir dövrün başlanmasının çox mühüm addımlarıdır. Bundan başqa, Çinin elektromobillər və elektrobuslar istehsal edən BYD şirkətinin Azərbaycanın strateji tərəfdaşı seçilməsi, həmçinin elektromobillərin və elektrobusların birgə istehsalı üçün razılıq əldə olunması da ölkələrarası münasibətlərdə yeni səhifədir. 6 iyul 2024-cü il tarixdə Azərbaycan mətbuatında yayılmış xəbərlərə görə artıq Astana Bəyannaməsində öz əksini tapmış TransXəzər Beynəlxalq Nəqliyyat Marşrutu - Orta Dəhliz magistralı ilə Çin Xalq Respublikasının 2 yük avtomobilindən ibarət ilk konvoy Qazaxıstanın Kurik limanından Dəniz Nəqliyyat Donanmasına məxsus "Mercuri-1" gəmi bərasinə yüklənərək Azərbaycana çatdırılmışdır. Çin şirkətinin göndərdiyi yük avtomobilləri Avropa ölkələrinə çatdırılmaq üçün Azərbaycandan Gürcüstana və Türkiyəyə yola salınımışdır. Bu faktlar Azərbaycan-Çin Astana Strateji Tərəfdaşlıq Bəyannaməsinin imzalandığı gündən qüvvəyə mindiyini və həyata keçirilməsinə dərhal start verildiyini əyani şəkildə nümayiş etdirir. Atılan ilk addımlar Astana Bəyannaməsinin Azərbaycan-Çin əlaqələrinin geniş miqyasda inkişaf etdirilməsində yeni və mühüm bir mərhələ yaradacağından xəbər verir.

Azərbaycan-Çin əlaqələrinin yeni mərhələsi Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycanda başlanmış yeni tarixi dövrün mühüm hadisəsi və əsas hərəkətverici qüvvələrindən biri olacağını görməyə və göstərməyə tam əsas verir. Astana Bəyannaməsi bütün istiqamətlər üzrə, o cümlədən də elm, təhsil və mədəniyyət sahəsində yeni hədəflər müəyyən edir. Heç şübhəsiz, müstəqil Azərbaycan dövləti Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Xəzərlə məşhur Çin səddi arasında yeni və möhkəm əməkdaşlıq körpüləri quracaq və müasir dövrün daha möhtəşəm inkişafına nail olacaqdır.

İsa HƏBİBBƏYLİ,
AMEA-nın prezidenti, akademik

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının 80 illik yubileyinə həsr olunmuş ilk tədbir

"AMEA-nın yaranma tarixi 1920-1945-ci illər" kitabı ictimaiyyətə təqdim olunub

AMEA-nın Mərkəzi Elmi Kitabxanasında Rəyasət Heyəti aparatının Elmi irs şöbəsinin müdiri t.e.d. Zəmfira Hacıyevanın rus dilində çapdan çıxmış "AMEA-nın yaranma tarixi 1920-1945-ci illər" kitabının təqdimat mərasimi keçirilib.

Tədbirdə AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəyli, AMEA-nın vitse-prezidentləri, Milli Məclisin deputatları, dövlət və elmi ictimaiyyət nümayəndələri, media rəhbərləri və digər şəxslər iştirak ediblər.

Tədbiri giriş sözü ilə açan AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəyli 2025-ci ilin mart ayında Azərbaycanın elm məbədi olan Elmlər Akademiyasının yaranmasının 80 ilinin tamam olduğunu, yubileyin yüksək səviyyədə təşkil məqsədilə AMEA Rəyasət Heyəti tərəfindən Komissiyanın yaradıldığını və Tədbirlər planının təsdiq edildiyini bildirdi. Qeyd edib ki, Tədbirlər planında AMEA-nın elmi bölmələrinin üzvlərinin və Rəyasət Heyəti aparatının şöbə müdirlərinin iştirakı ilə müşavirə keçirilib.

Akademik İsa Həbibbəyli, həmçinin 80 illik yubileyə töhfə olaraq "Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası simalarında" kitabının "AMEA. Simalar" şəklində yenidən çapa hazırlandığını bildirdi. Vurğulayıb ki, "Akademiyanın ensiklopediyası" adlandırılması mümkün olan bu kitab üzərində artıq son tamamlanma işləri aparılır.

"AMEA-nın yaranma tarixi 1920-1945-ci illər" kitabının təqdimatı Akademiyanın 80 illik yubileyinə həsr olunmuş ilk tədbir kimi mühüm

əhəmiyyət daşıyır", - deyən akademik İsa Həbibbəyli nəşrin müəllifi t.e.d. Zəmfira Hacıyevanın elm tarixi üzrə ixtisaslaşmış mütəxəssis olduğunu, alimin Azərbaycan tarixinə dair sanballı tədqiqatlar ərsəyə gətirdiyini qeyd edib. O, Zəmfira Hacıyevanın müxtəlif tarixi faktlar əsasında qələmə aldığı məqalələrini, elm tarixi istiqamətində apardığı araşdırmalarını, AMEA-ya dair tədqiqatlarını, eləcə də Azərbaycanda elmin təşkilatlanmasının XX əsrdəki ilk mərhələsi olan Azərbaycan Tədqiq və Təəbbüb Cəmiyyətinə, Akademiyanın sonrakı inkişafı dövrlərinə, prezidentlərinə və institutlarına həsr olunmuş yazılarını toplayaraq bir neçə cildde külliyyat halında nəşrə hazırlamağın mümkünlüyünü vurğulayıb.

AMEA rəhbəri ictimaiyyətə təqdim olunan kitabın Akademiyanın ən az öyrənilmiş dövrlərinə həsr olunduğunu, nəşrdə bu elm ocağının yaranma tarixinin sistemləşdirilməsi

şəkildə dərinləşdirildiyini bildirdi: "Kitabda AMEA-nın tarixi elm tarixinin mühüm hadisəsi hesab edilir, Azərbaycanı Tədqiq və Təəbbüb Cəmiyyətinin ölkəmizdə elmi-təşkilati qurumun yaradılmasının başlanğıcı olduğu bildirilir. Həmçinin indiyədək az öyrənilmiş SSRİ Elmlər Akademiyası Qafqazqazıya Filialının Azərbaycan şöbəsinə dair tədqiqatlar kitabda yer alır".

Akademik İsa Həbibbəyli qeyd edib ki, müəllif AMEA-nın, o cümlədən Gürcüstan, Rusiya və Azərbaycanın müxtəlif arxiv fondlarında saxlanılan qiymətli sənəd və materiallar əsasında araşdırmalar aparıb, həmin materialları sistemləşdirərək tədqiqatçıya təqdim edib. Kitabda onlarla elmi mənbə ilk dəfə Zəmfira Hacıyeva tərəfindən elm tarixi baxımından tədqiq edilmiş və elmi əldə etdiyi materiallarla arxivimizi zənginləşdirib.

AMEA prezidentinin sözlərinə görə, kitab Akademiyanın yaranma tarixini öyrənərkən bu elm ocağını

bütöv kökləri, simaları ilə dərinləşdirilməyə imkan verən mötəbər elmi mənbədir. O, nəşrin Moskvada rus dilində çap olunmasının Azərbaycan elminin dünya elmi mühitinə çatdırılması baxımından önəmli qeyd edib.

Çıxışının sonunda akademik İsa Həbibbəyli AMEA-nın 80 illiyi ilə bağlı axtarımlara başlanıldığını deyib, yubileyə bağlı olaraq ilk dəfə 1923-cü ildən bugüneyədək AMEA-nın bütün Nizamnamələrinin çap edildiyini diqqətə çatdırıb.

Sonra AMEA-nın vitse-rezidenti akademik İradə Hüseynova çıxış edərək kitabda əsas bölmənin Biologiya və Tibb Elmləri Bölməsi ilə bağlı olduğunu söyləyib. Bildirib ki, nəşrdə bölmənin tabeliyindəki institutlar, təbiətşünaslıq sektoru, müəssisələrdə aparılmış elmi-tədqiqat işləri, əldə olunmuş elmi nəticələr, eləcə də Qafqaz florasının öyrənilməsi, zoologiya, biologiya sahələri və bioloji mübarizə ilə bağlı məlu-

matlar yer alıb. Həmçinin Mərkəzi Nəbatat Bağının fəaliyyətə başlaması, Dendrologiya İnstitutunun yaranma tarixi barədə məlumat verilib.

Akademik İradə Hüseynova AMEA-nın inkişaf tarixini əks etdirən kitabın elm sahəsində çalışanlar üçün qiymətli mənbə olduğunu bildirdi, nəşrin Azərbaycan dilində də çap olunmasının zəruriliyini qeyd edib.

Tədbirdə, həmçinin AR Milli Məclisi sədrinin müavini professor Fəzail İbrahimli, Bakı Dövlət Universitetinin Fəlsəfə tarixi və mədəniyyətşünaslıq kafedrasının müdiri professor Rəbiyyə Aslanova, AMEA Qadınlar Şurasının sədri professor Rəna Mirzəzadə, Şərqişünaslıq İnstitutunun baş elmi işçisi professor Solmaz Rüstəmovatohidi və digər çıxış edənlər ölkəmizin və xalqımızın tərəqqisində mühüm rol oynamış AMEA-nın tarixində, Azərbaycanda elmin inkişafında Ümummilli Lider Heydər Əliyevin tarixi xidmətlərindən danışdılar. Çıxış edənlər kitabın məziyyətlərindən söhbət açıb, müəllifin zəhmətini yüksək qiymətləndirdilər. Bildirilib ki, elmin, milli təfəkkürün, mədəniyyətin inkişafında mühüm rolunu AMEA-nın yaranması Azərbaycan tarixinin ən əlamətdar hadisələrindən biridir. Elmi arxivlərdən əldə edilmiş nadir tarixi sənədlər əsasında hazırlanmış kitabda fundamental və tətbiqi elmlərin təşəkkülü, onların inkişaf yolları təhlil edilib.

Sonda nəşrin müəllifi AMEA Rəyasət Heyəti aparatının Elmi irs şöbəsinin müdiri t.e.d. Zəmfira Hacıyeva çıxış edərək tədbirin təşkilatçılarna və iştirakçılara minnətdarlığını bildirdi.

Qeyd edək ki, "AMEA-nın yaranma tarixi 1920-1945-ci illər" kitabının elmi məsləhətçisi AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəyilidir.

Elm məbədi yubileyinə hazırlaşır

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının 80 illik yubileyinə hazırlıq məqsədilə AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəylinin sədrliyi ilə müşavirə keçirilib.

Akademik İsa Həbibbəyli AMEA-nın 80 illik yubileyinin yüksək səviyyədə qeyd edilməsini təmin etmək məqsədilə AMEA Rəyasət Heyətinin qərarı ilə Komissiyanın yaradıldığını və Tədbirlər planının müəyyən edildiyini söyləyib. Diqqətə çatdırılıb ki, 2025-ci ilin mart ayında AMEA-nın yaradılmasının 80 ili tamam olacaq və Akademiyanın təsis edilməsi

Azərbaycan xalqının elmi və ictimai fikir tarixində, sosial-mədəni tərəqqisində, ölkəmizin inkişafında mühüm rol oynayır.

AMEA rəhbəri yubiley münasibətilə "Elm" nəşriyyatında çap olunacaq bibliografiya və monoqrafiyaların, xüsusilə akademik və müxbir üzvlər, fəxri və xarici üzvlər, görkəmli elm xadimləri haqqında ensiklopedik məlumatların yer alacağı "Simalar" kitabının, tanıtma broşürünün, yubiley tədbirlərində iştirakı nəzərdə tutulan xarici ölkələrin akademik qurumlarının ilkin siyahısının hazırlanması barədə müzakirələr aparıb. Həmçinin Akademiyanın tarixindən bəhs edən sənədi

film və elektron təqdimatların hazırlanması vəziyyəti ilə tanış olan AMEA rəhbəri yubileyə bağlı bir sıra zəruri tədbirlərin yüksək səviyyədə təşkilatçıları barədə müvafiq tövsiyələrini çatdırıb.

AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəyli Akademiyanın 80 illik yubileyi ilə bağlı Rəyasət Heyəti aparatının binasında yaradılmış "Akademiya muzeyi"ndə baxış keçirib, muzeyin eksponatlarla zənginləşdirilməsi, eləcə də zəruri avadanlıqlarla təchiz olunması barədə tapşırıqlarını verib.

Tədbirdə AMEA Rəyasət Heyəti aparatının şöbə müdirləri iştirak ediblər.

Yeniləşən Akademiya süni intellektə geniş meydan açır

AMEA-da "Süni intellekt və rəqəmsal inkişaf: mövcud reallıqlar və gələcəyə baxış" mövzusunda beynəlxalq elmi konfrans keçirilib

Iyulun 17-də AMEA-nın Rəyasət Heyətinin binasında "Süni intellekt və rəqəmsal inkişaf: mövcud reallıqlar və gələcəyə baxış" mövzusunda beynəlxalq elmi konfrans keçirilib.

Tədbirdə Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının, Elm və Təhsil Nazirliyinin elmi-tədqiqat institutlarının, ali təhsil müəssisələrinin, innovasiya və Rəqəmsal İnkişaf Agentliyinin, Türkiyənin Elmi və Texnoloji Tədqiqat Şurasının (TÜBİTAK) BİLGEM Süni İntellekt İnstitutunun, Rusiya Federal Elmi Aqromühəndislik Mərkəzinin, Yaponiyanın Tohoku Universitetinin, İstanbul Texniki Universitetinin nümayəndələri və KİV əməkdaşları iştirak ediblər.

Əvvəlcə konfrans iştirakçıları AMEA-nın Rəyasət Heyətinin binasında yerləşən AMEA-TÜBİTAK Koordinasiya Mərkəzi və Əziz Səncər şərəf otağına baxış keçirib, "Elektron Akademiya" şöbəsi tərəfindən hazırlanmış "Humanoid SUFI" (Sözlerin Universal Funksionallıqla İşlənilməsi) adlı robotla söhbət ediblər.

Tədbiri giriş nitqi ilə açan AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəyli qeyd edib ki, bu gün ilk dəfə olaraq Rəyasət Heyətində süni intellekt və rəqəmsal inkişafa həsr edilmiş elmi konfrans keçirilir və konfransın məqsədi qloballaşan dünyanın cari çağırışlarından olan rəqəmsal transformasiyanın trendlərini və gələcək istiqamətlərini təhlil edərək, ölkəmizdə süni intellekt texnologiyaları ilə əlaqədar aparılan tədqiqatları, onların nailiyyətlərini öyrənilməsinə, mümkün təbiiqləri sahəsində mövcud vəziyyəti müzakirə etmək və əldə olunmuş nəticələri tanımaqdan ibarətdir.

"21-ci əsr bütün dünyada ən sürətli dəyişmə əsri hesab olunur. Bundan öncəki əsrlərdə zaman çatmaq, zamanı qabaqlamaq barədə düşündürdükdə, indi bəşəriyyət zamanı idarə etmək, zamanı istiqamətləndirmək kimi bir mərhələyə gəlib çatıb. Gədən proseslər göstərir ki, texnoloji və rəqəmsal inkişaf ənənəvi inkişafı üstələməkdədir", - deyərək akademik İsa Həbibbəyli bildirib.

Prezident İlham Əliyevin AR Milli Məclisində keçirilən andiçmə mərasimindəki nitqində texnoloji inkişafı müstəqil Azərbaycanın bundan sonrakı dövrünün ana prioritet istiqamətlərindən biri kimi bəyan etdiyini deyən akademik İsa Həbibbəyli ölkə başçısının nitqindəki rəqəmsal inkişaf, süni intellekt və kibernetika kimi məsələlərin yeni tarixi mərhələdə müstəqil Azərbaycanın inkişafını təmin etmək üçün irəliləyən sürətlə çağırışlar içərisində çox mühüm yer tutduğunu söyləyib.

Həmçinin vurğulayıb ki, ölkə başçısının Türk dünyasına olan baxışı, Şuşada Türk dövlətləri başçılarının imzaladığı "Qarabağ bəyannaməsi" və onların nitqlərindəki müddəalar 21-ci əsrin Türk dünyasının inkişaf əsri olacağını ortaya qoyur: "Bu əsrdə Türk dünyasının inkişafının önə çıxmasını, dünyada öndə gəlməsini təmin edən işlək əlamətlərin, prinsiplərin içərisində rəqəmsal inkişaf və süni intellekt həm ölkədə, həm global dünyada, həm də türk dünyasında aparıcı yerlərdən birini tutur. Artıq rəqəmsal inkişaf dövrü böyük sürətlə addımla irəliləyir. Süni intellektin gətirdiyi yenilik ondan ibarətdir ki, o hər gün dəyişir, yeniləşir, təkmilləşir, inkişaf edir. Bəşəriyyət böyük sürətlə artıq 4-cü Sənaye inqilabının çağırışlarını həyata keçirməkdə, onu daha da təkmilləşdirib inkişaf etdirməkdədir. Buna görə də süni intellektə əsaslanmadan rəqəmsal inkişafı öz gündəməmizə, idarə sistemimizə, elmi mühitimizə gətirmədən, 21-ci əsrin çağırışlarına cavab verən, yeniləşən akademiya qurmaq demək olar ki, qeyri-mümkündür", - deyərək AMEA prezidenti bildirib.

Akademiya da istiqamətdə işlərin həyata keçirilməsi məqsədilə 18 yanvar 2023-cü il tarixində AMEA-nın Rəyasət Heyətinin aparatında

"Elektron Akademiya" şöbəsinin yaradıldığı deyən akademik İsa Həbibbəyli qısa müddətdə bir çox uğurların əldə olunduğunu, "Vikipediya" elektron ensiklopediyası, elmi jurnallara DOI identifikatorunun verilməsi, Rəqəmsal Elektron İstinadlar Sisteminin, AMEA-nın DərgiParkının yaradılması istiqamətində mühüm addımların atıldığını söyləyib.

Bu istiqamətdə fəaliyyətin həyata keçirilməsində TÜBİTAK-la imzalanmış müqavilənin və əməkdaşlığın mühüm əhəmiyyət kəsb etdiyini bildiren AMEA rəhbəri süni intellekt sahəsində daha bir neçə indikator üzrə də qarşılıqlı əməkdaşlıq haqqında razılığın əldə olunduğunu diqqətə çatdırıb.

AMEA-nın bütün elmi müəssisə və təşkilatlarında Elektron xidmətlər şöbəsinin yaradıldığını qeyd edən akademik İsa Həbibbəyli bu sahədə kadr bazasının formalaşmasına da mühüm önəm verildiyini bildirib.

Bu gün dünyada dronlaşma və robotlaşma istiqamətində böyük inkişafın əldə olunduğunu deyən akademik İsa Həbibbəyli Akademiyada da robot texnologiyası sahəsində ilkin addımların atıldığını, "Elektron Akademiya" şöbəsi tərəfindən "Humanoid SUFI" (Sözlerin Universal Funksionallıqla İşlənilməsi) adlı robotun hazırlandığını vurğulayıb. Bu sahədə Milli Aviasiya Akademiyası ilə əməkdaşlıq edildiyini diqqətə çatdırıb.

"Hesab edirəm ki, bu gün burada dinlənəcək məruzələr, səsləndiriləcək fikirlər ölkəmizin elmi, texnoloji mühitində süni intellekt və rəqəmsal inkişafa dair olan baxışların daha da zənginləşməsinə, hədəflərin müəyyən olunmasına, vəzifələrin qarşılıqlı qoyulmasına özünün töhfəsini verəcəkdir", - deyərək AMEA rəhbəri konfransın işinə uğurlar arzulayıb.

Daha sonra AMEA-nın Rəyasət Heyəti aparatının "Elektron Akademiya" şöbəsinin müdiri f.-r.ü.f.d. Fariz İmranov "AMEA-da elektron hərəkat və yeni çağırışlar" mövzusunda məruzə ilə çıxış edib. F.İmranov məruzəsində AMEA əməkdaşlarının "Vikipediya" virtual ensiklopediyasında fəaliyyəti, AMEA-nın elmi jurnallarına DOI rəqəmsal identifikatorunun təmin edilməsi (ANAS DOI), AMEA-nın elmi müəssisə və təşkilatlarında daxili imkanlar hesabına Elektron xidmətlər şöbələrinin yaradılması, AMEA-da sənəd mübadiləsinin elektronlaşdırılması, Türk indeksi, Elektron arxeologiya və digər məsələlər barədə məlumat verib.

Fariz İmranov bildirib ki, "Crossref Publishers International Linking Assosiation, Inc." tərəfindən AMEA (ANAS) adı altında DOI prefiksi təsis edilib. AMEA nəşrlərinə (jurnallar, konfrans materialları və s.) rəqəmsal obyekt identifikatoru (DOI) ödənişsiz təmin olunur. AMEA-nın 27 elmi jurnalının, 53 nömrəsində dərc olunmuş 1120 məqaləyə və 26 konfrans materialına DOI identifikatoru təmin edilib.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 1 avqust 2023-cü il tarixli Fərmanının icrasının təmin edilməsi ilə əlaqədar AMEA Rəyasət Heyətinin binasında texniki yeniləmələr aparılıb və hazırda Elektron sənəd dövriyyəsi sistemi test rejimində istifadə olunur.

TÜBİTAK-la birgə fəaliyyətə toxunan və nəticədə Akademiyanın elmi nəşrləri üçün AMEA-nın DərgiParkının yaradıldığını deyən F.İmranov hazırda elmi jurnalların saytlarının yaradılması, AMEA-nın DərgiParkının tam formalaşdırılması, bura daxil olan jurnalların Open Journal Systems platforması və digər istiqamətlər əsasında fəaliyyət göstərməsi ilə bağlı işlərin aparıldığını bildirib.

Eyni zamanda cari dövr ərzində Google Scholar-da AMEA əməkdaşlarının 18118 əsərinin qeydə alındığını, əsərlərə 12636 istinadın edildiyini vurğulayıb.

Tədbirdə çıxış edən AMEA-nın vitse-prezidenti akademik Rasim Əliquliyev süni intellekt modellərinin ötən əsrin 40-cı illərindən yaradılmağa başladığını, 80 illik bir dövrün süni intellekt üçün qısa müddət hesab olunduğunu bildirib. Ölkəmizdə süni intellektə olan marağın həddindən artıq yüksək olduğunu bildiren akademik qeyd edib ki, süni intellekt, rəqəmsal inkişaf bu gün rəsmi dövlət siyasətinin mühüm prioritetlərindən birinə çevrilib.

Azərbaycanın rəqəmsal inkişaf konsepsiyası, informasiya təhlükəsizliyi və kibertəhlükəsizliklə bağlı dövlət proqramlarında, eləcə də sosial-iqtisadi inkişafı ilə bağlı sənədlərdə süni intellektə bağlı bir sıra vəzifələrin qarşıya qoyulduğunu deyən akademik Rasim Əliquliyev, eyni zamanda dövlət başçısının tapşırığı əsasında süni intellektin ölkəmizdə inkişafı ilə bağlı Milli Strategiyanın hazırlanmağa olduğunu diqqətə çatdırıb.

Akademik Rasim Əliquliyev, həmçinin AMEA-nın, Elm və Təhsil Nazirliyinin müvafiq elmi-tədqiqat institutlarında süni intellektə bağlı aparılan araşdırmalar, süni intellektin tətbiqi ilə həyata keçirilən tədqiqatlar barədə də məlumat verib.

Konfransda, həmçinin AR ETN İdarəetmə Sistemləri İnstitutunun baş direktoru akademik Əli Abbasov və İnnovasiya və Rəqəmsal İnkişaf Agentliyinin nümayəndəsi Cəlal Nağıyev çıxış ediblər. Çıxışlarda süni intellekt vasitəsilə Azərbaycan dilinin milli korpusunun yaradılması, işğaldan azad olunmuş ərazilərdə süni intellektin tətbiqi ilə aparılan radioloji və radioekoloji tədqiqatlardan danışılıb.

Çıxışlardan sonra tədbirdə TÜBİTAK-ın BİLGEM Süni İntellekt İnstitutunun direktoru prof. Mehmet Haklıdırın "Yaradıcı süni intellektin gələcəyi: Təhdidlər və imkanlar", Rusiya Federal Elmi Aqromühəndislik Mərkəzinin nümayəndəsi, Rusiya Elmlər Akademiyasının müxbir üzvü Zahid Qocayev "Süni intellekt Rusiyanın aqro-sənaye kompleksində", Yaponiyanın Tohoku Universitetinin professoru Xəlil Kələntərin "İnsanabənzər robotlar: imkanlar və təbiiqlər" və İstanbul Texniki Universitetinin professoru Murat Sarının "Süni intellektlə real davranışın aşkarlanması" mövzusunda məruzələri dinlənilib.

Daha sonra konfrans öz işini "Süni intellekt və rəqəmsal transformasiya: trendlər və gələcəyə baxış; Rəqəmsal transformasiyada çətinliklər; Robototexnika" və "Obrazların tanınması, Maşın öyrənməsi, Təbii dilin işlənməsi" mövzusunda bölmə iclasları ilə davam etdirib.

Qeyd edək ki, konfransın <https://aidd.anas.az> adlı veb-saytı da fəaliyyət göstərir.

Akademiya şəhərciyində nadir ağaclar boy atır

AMEA-da "Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili" çərçivəsində tədbirlər davam etdirilir

AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəyli Akademiyaya şəhərciyi ərazisində salınmış Nadir ağaclar parkına növbəti dəfə baxış keçirib.

Akademik İsa Həbibbəyli Nadir ağaclar parkında ölkəmizin iqlim şəraitinə uyğun ekilmiş ağacların cari vəziyyəti ilə maraqlanıb, onlara mütəmadi olaraq zəruri aqrotexni-

ki qulluğun göstərilməsi ilə bağlı öz tapşırıqlarını verib.

Qeyd edək ki, ölkə başçısının 25 dekabr 2023-cü il tarixli Sərəncamı ilə 2024-cü il Azərbaycan Respublikasında "Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili" elan edilib. Bu Sərəncamdan irəliləyərək AMEA-da silsilə tədbirlər, konfranslar, maarifləndirmə işləri, ağacəkmə aksiyaları həyata keçirilir və atılan addımların ilboyu davam etdirilməsi nəzərdə tutulub.

AMEA-da ölkə başçısının Türk dünyası ilə bağlı qarşıya qoyduğu vəzifələrdən irəli gələn mühüm addımlar atılır

AMEA Rəyasət Heyətinin iclasında müzakirə olunan növbəti məsələlərdən biri də AMEA-nın Fəlsəfə və Sosiologiya İnstitutunda Türk xalqlarının fəlsəfi fikir tarixi və müasir fəlsəfəsi şöbəsinin yaradılması haqqında olub.

Məsələ ilə bağlı çıxış edən akademik İsa Həbibbəyli qeyd edib ki, zəngin elmi-mədəni irsə, fəlsəfi düşüncə tarixinə malik türk xalqlarının fəlsəfi fikir tarixinin araşdırılması, xüsusilə də, müasir dövrün tələbləri kontekstində öyrənilməsi Türk birliyinin təməl prinsiplərinin formalaşmasında mühüm əhəmiyyətə malikdir. Türk dünyasının keçmişdən günümüzədək mədəni, fəlsəfi irsinin öyrənilməsi, başqa sözlə, orta qəfəkkürünün, düşüncəsinin tədqiqi vacib amillərdən biridir. Həmçinin türk xalqlarının ayrı-ayrı mütəfəkkirlərinin fəlsəfi fikirlərinin vahid şəkildə formalaşması da aktuallıq kəsb edir.

AMEA rəhbəri vurğulayıb ki, hazırda Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən dövlət siyasətinin mühüm istiqamətlərindən birini orta qəfəkkür-mədəni dəyərlərə sahib olduğumuz türk ölkələri ilə siyasi, diplomatik, iqtisadi, mədəni, elmi əlaqələrin inkişaf etdirilməsi təşkil edir. Prezident İlham Əliyevin Andıçmə mərasimindəki nitqində "Bizim başqa ailəmiz yoxdur. Bizim ailəmiz Türk dünyasıdır", - sözləri, həmçinin bu günlərdə Şuşada Türk Dövlətləri Təşkilatının qeyri-rəsmi Zirvə görüşünün keçirilməsi və tarixi "Qarabağ Bəyannaməsi"-nin imzalanması ilə Türk dünyasına olan münasibətini açıq şəkildə ifadə etdiyini diqqətə çatdırıb.

Dövlət başçısının nitqinin AMEA, həmçinin digər akademik, ali təhsil və sahə elmi müəssisələrinin qarşısında mühüm vəzifələr müəyyənləşdirdiyini deyən akademik İsa Həbibbəyli bu vəzifələrin icrasını təmin etmək məqsədilə Akademiyamızın elmi müəssisələri ilə

Beynəlxalq Türk Akademiyası, Türkiyə Elmlər Akademiyası, Atatürk Kültür, Dil və Tarix Yüksək Qurumu, TÜBİTAK və Orta Asiya Respublikalarının Elmlər Akademiyaları arasında elmi əməkdaşlığın genişləndirilməsi, birgə tədqiqatların, digər elmi və elmi-təşkilati tədbirlərin həyata keçirilməsi istiqamətində kompleks addımlar atılır.

"Bu kontekstdə zəngin elmi-mədəni irsə, fəlsəfi düşüncə tarixinə malik türk xalqlarının fəlsəfi fikir tarixinin

araşdırılması, xüsusilə də, müasir dövrün tələbləri kontekstində öyrənilməsi türk birliyinin təməl prinsiplərinin formalaşmasında mühüm əhəmiyyətə malikdir. Türk dünyasının keçmişdən günümüzədək mədəni, fəlsəfi irsinin öyrənilməsi, başqa sözlə, orta qəfəkkürünün, düşüncəsinin tədqiqi vacib amillərdən biridir. Həmçinin türk xalqlarının ayrı-ayrı mütəfəkkirlərinin fəlsəfi fikirlərinin vahid şəkildə formalaşması da aktuallıq kəsb edir. Bu baxımdan AMEA-nın Fəlsəfə və Sosiologiya İnstitutunda daxili imkanlar hesabına Türk xalqlarının fəlsəfi fikir tarixi və müasir fəlsəfəsi şöbəsinin yaradılması zərurəti yaranıb", - deyərək akademik İsa Həbibbəyli vurğulayıb.

İclasda qeyd olunanları nəzərə alaraq, AMEA-nın Fəlsəfə və Sosiologiya İnstitutunda Türk xalqlarının fəlsəfi fikir tarixi və müasir fəlsəfəsi şöbəsinin yaradılması barədə qərar qəbul edilib.

Akademik İsa Həbibbəyli: Azərbaycan Yazıçılar Birliyi daim Azərbaycançılıq ideologiyasına şərəflə və məsuliyyətlə xidmət edir

Beynəlxalq Muğam Mərkəzində Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin (AYB) 90 illiyinə həsr olunan ədəbi-bədii gecə təşkil edilib.

Müxtəlif ölkələrin tanınmış qələm adamlarının, Azərbaycanın görkəmli şair və yazıçılarının iştirak etdiyi tədbirdə əvvəlcə Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndirilib, torpaqlarımızın ərazi bütövlüyü uğrunda canlarından keçmiş şəhidlərimizin əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad olunub.

Yubiley gecəsinə giriş nitqi ilə AYB-nin katibi, şair, tərcüməçi Səlim Babullaoglu çıxış edib. O, AYB-nin XX əsr Azərbaycan tarixində misilsiz rolundan danışaraq, qurumun yubileyinin ilk dəfə bütöv Azərbaycanda keçirilməsini tarixi hadisə adlandırdı.

AYB-nin fəaliyyətinin Ümummilli Lider Heydər Əliyev tərəfindən yüksək

qiymətləndirildiyini deyən Səlim Babullaoglu Birliyin onun qarşısına qoyulan missiyanı böyük uğurla yerinə yetirdiyini bildirib.

Sonra AYB-nin sədri Xalq yazıçısı Anar çıxış edərək 1937-ci il repressiya qurbanlarının xatirəsini yad edib, onların nakam talelərindən söhbət açıb. AYB-nin 90 illik keşməkeşli və şərəfli tarixi, yazıçı-şairlərimizin fəaliyyəti, ədəbiyyatımızın inkişafı barədə fikirlərini bölüşən Xalq yazıçısı Anar müstəmləkəçilik dövründə Azərbaycan dilinin yaşadılmasında, təbliğində yazıçı-şairlərin böyük rolunu vurğulayıb. O, Ulu Öndər Heydər Əliyev siyasətinin layiqli davamçısı Prezident İlham Əliyevin ölkəyə rəhbərlik etməyə başladığı ilk günlərdən ədəbiyyatımıza, mədəniyyətimizə xüsusi diqqət və qayğı göstərdiyini deyib.

Xalq yazıçısı Anar AYB-nin yubileyi ilə əlaqədar ölkəmizə müxtəlif türk dövlətlərindən qonaqların təşrif buyurduğunu söyləyib, qonaqlarla birgə ötən üç gün ərzində Şuşadakı səfərin təəssüratını bölüşüb. O, Ali Baş Komandanın və şanlı ordumuzun şücaəti nəticəsində Şuşanın, bütöv Qarabağın azadlığının böyük tarixi səadət olduğunu vurğulayıb.

AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəyli isə çıxışında AYB-nin keçdiyi yola nəzər salıb, qurumun ölkəmizdə ədəbiyyatın və ədəbiyyatşünaslığın inkişafında, eləcə də yazıçılar nəslinin yetişməsində müstəsna xidmətləri olduğunu bildirib.

Akademik İsa Həbibbəyli qeyd edib ki, Azərbaycan Yazıçılar Birliyi daim Azərbaycançılıq ideologiyasına şərəflə və məsuliyyətlə xidmət edib və xalqımızın ən görkəmli yazıçıları bu quruma rəhbərlik ediblər. Sovet hakimiyyətinin ən sərt illərində belə AYB ədəbiyyatımızı, milli kimliyimizi, ana dilimizi qorumaq üçün əsl qəhrəmanlıq nümayiş etdirib.

Xalq yazıçısı Anarın Azərbaycan Yazıçılar Birliyinə sədrliyini yüksək qiymətləndirən akademik İsa Həbibbəyli onun AYB-ni öz fəaliyyətində yeni mərhələyə qaldırdığını, Azərbaycan ədəbiyyatının keşiyində dayandığını, eləcə də yazıçı və şairlərimizin yeni nəslinin yetişməsində mühüm işlər gördüyünü vurğulayıb. O, həmçinin AMEA ilə AYB-nin arasındakı sıx əlaqələrdən bəhs edib.

Daha sonra mədəniyyət nazirinin müavini Fərid Cəfərov və Nazir Adil Kərimlinin adından yazıçı və şairləri 90 illik yubiley münasibətilə təbrik edib, xoş arzularını çatdırıb. Nazir müavini tədbirdə türk dövlətlərindən gələn qonaqların iştirakını ədəbi-mədəni əlaqələrin inkişafı baxımından yüksək qiymətləndirib.

AYB-nin birinci katibi Xalq yazıçısı Çingiz Abdullayev indiyə qədər birliyin sədri olmuş görkəmli şəxsiyyətlərin üzvləşdiyi haqsızlıqlardan danışdı. O, həmçinin Birinci Qarabağ savaşında övladı şəhid olmuş 11 yazıçı-şairin xatirəsini ehtiramla yad edib.

Tədbirdə Türk Mədəniyyəti və İrsi Fondunun prezidenti Aktotı Raimkuloğlu, TÜRKSOY-un sabiq Baş katibi Düsen Kaseinov, məşhur türk şairi Ataol Behramoğlu, Türkiyənin "Elm və Ədəbiyyat Əsəri Sahibləri" İctimai Birliyinin (İLESAM) sədri Mehmet Nuri Parmaksız, "Türk Ədəbiyyatı" dərgisinin baş redaktoru İmdat Avşar, qırğızistanlı şair Joldokbek Monoldorov, Özbəkistan Yazıçılar Birliyinin sədr müavini Minhaciddin Mirzo, AYB-nin Ağsaqqallar Şurasının sədri Xalq şairi Nəriman Həsənzadə, Milli Azərbaycan Ədəbiyyatı Muzeyinin direktoru akademik Rafael Hüseynov, Xalq şairi Sabir Rüstəmcanlı, AYB-nin katibi yazıçı Elçin Hüseynbəyli çıxış edərək təbriklərini çatdırıblar.

Yubiley tədbirində AYB-nin katibi İlqar Fəhmi, "Ulduz" jurnalının baş redaktoru Qulu Ağsəs, Milli Məclisin Mədəniyyət komitəsinin eksperti Əkbər Qoşalı şairlərinin səsləndiriblər.

AYB sədrinin müşaviri şair Sayman Aruz o taylı-bu taylı ədəbiyyatımızın ağırlarından, Araz boyda həsrətini ədəbiyyatımızdakı inikəsindən, Azərbaycanda yazıb-yaratmış güneyli yazıçı-şairlərdən bəhs edib.

Tədbir əbədi-bədii hissə ilə davam edib.

İşğaldan azad olunmuş ərazilərdə seysmik stansiya qurulur

AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəyli yeni yaradılacaq Qarabağ və Şərqi Zəngəzur üzrə Regional Kompleks Seysmoloji Monitoring Mərkəzində aparılan işlərlə tanış olub

AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəyli Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası nəzdində Respublika Seysmoloji Xidmət Mərkəzində olub, Mərkəzin fəaliyyət istiqamətləri ilə ətraflı tanış olaraq Zəlzələlərin Tədqiqatı Bürosunun fəaliyyətini monitorlardan izləyib.

Akademik İsa Həbibbəyli Türkiyə Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Fəlakət və Fövqəladə Halların İdarə olunması Zəlzələ və Risklərin azaldılması İdarəsi (AFAD) ilə AMEA nəzdində Respublika Seysmoloji

Xidmət Mərkəzinin birlikdə inşa etdiyi Şuşa-Daşaltı Dərin Quyu Seysmik Stansiyasında aparılan son təməlləmə işləri və stansiyanın bazasında yaradılacaq Qarabağ və Şərqi Zəngəzur üzrə Regional Kompleks Seysmoloji Monitoring Mərkəzi barədə məlumat alıb.

Respublika Seysmoloji Xidmət Mərkəzinin direktoru AMEA-nın müxbir üzvü Qurban Yetirmişli Şuşa rayonunda AFAD tərəfindən quraşdırılmış seysmik stansiya, onun fəaliyyəti, yeni yaradılacaq mərkəzin binasının yerləşəcəyi yer və fəaliyyət istiqamətləri barədə ətraflı məlumat verib.

Almaniyanın Osnabruk Tətbiqi Elmlər Universiteti ilə Anlaşma memorandumu imzalanıb

AMEA-nın vitse-prezidenti, AR ETN Molekulyar Biologiya və Biotexnologiyalar İnstitutunun baş direktoru akademik İradə Hüseynova 17-19 iyun 2024-cü il tarixlərində Almaniya Federativ Respublikasında elmi ezamiyyətdə olub. Səfərin məqsədi Almaniyanın Osnabruk Tətbiqi Elmlər Universiteti ilə Anlaşma memorandumunun imzalanması, Almaniya Federal Təhsil və Elmi Tədqiqat Nazirliyi tərəfindən Şərq Tərəfdaşlığı ölkələri üzrə elan edilmiş qrant müsabiqəsinə (BMBF) birgə layihənin təqdim edilməsi üçün müzakirələrin aparılması və buğdanın seleksiyası ilə məşğul olan kompaniyaların təcrübəsi ilə tanışlıq olub.

Akademik İradə Hüseynova səfərinin birinci günü Osnabruk Tətbiqi Elmlər Universitetinin vitse-prezidenti,

professor Bernd Lehmann, eləcə də universitetin Xarici əlaqələr və Elmi əməkdaşlıq şöbələrinin rəhbərləri, Kənd təsərrüfatı elmləri və landşaft memarlığı fakültəsinin Bitki seleksiyası Departamentinin rəhbəri professor Ali Naz və fakültənin əməkdaşlarının iştirakı ilə baş tutan rəsmi toplantıda iştirak edib. Tədbirdə o, təqdimatla çıxış edərək, görüş iştirakçılarına AR ETN Molekulyar Biologiya və Biotexnologiyalar İnstitutunun (MBBI) yaranma tarixi, elmi-tədqiqat istiqamətləri, əldə edilmiş mühüm nailiyyətlər və beynəlxalq əməkdaşlıq əlaqələri haqqında ətraflı məlumat verib. Akademik öz çıxışında BMBF-ə təqdim ediləcək ortaqlayihənin Azərbaycan üçün xüsusi əhəmiyyət daşıyacağına diqqət çəkib. Görüşün sonunda Osnabruk Universitetinin vitse-prezidenti, professor Bernd Lehmann və akademik İradə Hüseynova arasında Anlaşma memorandumu imzalanıb.

Eyni zamanda, görüşdə iştirak edən Misirin Heliopolis Universitetindən olan nümayəndə heyətinin rəhbəri Dr. Ahmed Eishazly ilə də əməkdaşlıq əlaqələri müzakirə edilib.

Qeyd edilən tədbirdən sonra akademik İradə Hüseynova və onu müşayiət edən alim heyəti professor Ali Nazın rəhbərliyi ilə təşkil olunmuş "Genom innovasiyalarının tətbiqi ilə buğdanın biomüxtəlifliyində quraqlıq və istilik stresinə davamlılığının artırılması" mövzusunda elmi seminarla iştirak ediblər. Seminar zamanı BMBF-ə təqdim ediləcək layihənin planı və görülməli işlərlə bağlı ətraflı müzakirələr aparılıb. Tədbirdən sonra Osnabruk Universitetinin mühazirə otaqlarına, elmi kitabxanasına, laboratoriyalarına, bitki yetişdirmə otaqlarına, oranjeryalarına baxış keçirilib.

Səfərin ikinci günü səhər Azərbaycanlı alimlər universitetin "Agro-Technicums" adlı bölməsini ziyarət ediblər. Burada bölmə əməkdaşları qonaqlara yeni nəsil kənd təsərrüfatı texnikaları, rəqəmsal fenotipləmə cihazları haqqında ətraflı məlumat verilib.

Həmin gün Almaniyanın Hannover şəhərində yerləşən ən böyük seleksiya kompaniyası olan "KWS-Seeds Einbeck"-ə ziyarət təşkil olunub. Şirkətin əməkdaşı Dr. Monika Spillerin müşayiəti ilə buğda seleksiyası stansiyasına, o cümlədən Almaniyanın yüksək məhsuldar elit buğda sortlarının əkin sahələrinə baxış həyata keçirilib, yerli mütəxəssislərlə geniş müzakirələr aparılıb. Eyni zamanda bu sortların toxumlarının tədqiqat məqsədilə ölkəmizə gətirilməsi ilə əlaqədar razılıq əldə olunub və bununla bağlı sənədlərin hazırlanması prosesinə başlanılıb.

Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatının Astana Sammitinin nəticələri kontekstində Azərbaycan - Çin münasibətləri

İyulun 16-da AMEA-nın akademik Ziya Bünyadov adına Şərqsünaslıq İnstitutunda "Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatının Astana Sammitinin nəticələri kontekstində Azərbaycan - Çin münasibətləri" mövzusunda elmi sessiya keçirilib.

Tədbiri giriş sözü ilə açan AMEA-nın vitse-prezidenti vəzifəsini icra edən, Şərqsünaslıq İnstitutunun direktoru akademik Gövhər Baxşəliyeva iyulun 3-4-də regional təhlükəsizlik, iqtisadi və siyasi əməkdaşlıq məsələlərini müzakirə etmək üçün Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatının Astanada Zirvə toplantısının keçirildiyini bildirərək, bu tədbirin və Zirvə toplantısı çərçivəsində qəbul edilən "Azərbaycan Respublikası ilə Çin Xalq Respublikası arasında strateji tərəfdaşlığın qurulması haqqında Birgə Bəyannamə"nin Azərbaycan üçün böyük əhəmiyyətinin olduğunu qeyd edib.

Akademik G.Baxşəliyeva bildirdi ki, Azərbaycanın Zirvə toplantısında iştirakı və qəbul edilən Bəyannamə ölkəmizə və Prezident İlham Əliyevə yüksək inam və etimadın göstəricisidir.

Bəyannamənin iki ölkə arasında siyasi, iqtisadi, mədəni münasibətlərin inkişafına böyük təkan verəcəyini deyən akademik G.Baxşəliyeva burada tərəflərin bir-birinin ərazi bütövlüyünə və suverenliyə qarşılıqlı hörmətin və milli, eləcə də regional və global təhlükəsizliyin ən vacib məsələləri ilə bağlı sıx əlaqə və koordinasiya

saxlamağa hazır olmalarının qeyd edilməsinin ölkəmiz üçün əhəmiyyətini vurğulayıb.

Bəyannamədə iki ölkə arasında ticarət-iqtisadi əlaqələrin davamlı və dinamik inkişafının yüksək qiymətləndirilməsinin, ticarət, sərma-yə və mühəndislik layihələri sahəsində qarşılıqlı fəaliyyəti daha da gücləndirmənin zəruriliyinin qeyd edildiyini vurğulayan akademik G.Baxşəliyeva tərəflərin "Bir kəmə, bir yol" çərçivəsində bütün sahələrdə praktiki əməkdaşlığı dərinləşdirməyə hazır olduqlarının, öz ərazilərindən keçən beynəlxalq nəqliyyat dəhlizlərinin təhlükəsizliyinin və fasiləsiz fəaliyyətinin təmin edilməsi məsələlərinin həllində bir-birinin səylərini dəstəkləyəcəklərini ifadə olunduğunu nəzərə çatdırıb.

Akademik G.Baxşəliyeva Çin tərəfinin Azərbaycanın Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatı çərçivəsində əməkdaşlığı gücləndirmək səylərini alqışladığını xüsusi qeyd edib.

Şərqsünaslıq İnstitutunun Asiya-Sakit okean regionu ölkələri şöbəsinə Çinlə bağlı dəyərli tədqiqatların aparıldığını deyən institut rəhbəri Şöbə əməkdaşlarının hazırkı elmi sessiyada Zirvə toplantısı və qəbul edilən Bəyannamə ilə bağlı hərtərəfli məruzələrini təqdim edəcəklərini bildirib.

Asiya-Sakit okean regionu ölkələri şöbəsinin müdiri filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Zenfira Şixəlibəyli, şöbənin aparıcı elmi işçisi tarix üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Ülker Əliyeva, şöbənin digər əməkdaşları Afaq Nərimanova, Günay Novruzova, Ceyhun Müşşüzadə, aparıcı elmi işçi filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Sevinc Nuriyeva Çin və Azərbaycan əlaqələrinin qədim tarixə malik olduğu, yeni iqtisadi və siyasi əməkdaşlığın bir möhkəm əsaslar üzərində qurularaq inkişaf edəcəyi, iki ölkə arasında hərtərəfli əməkdaşlıq perspektivləri barədə məruzə ediblər.

Sonda məruzələr ətrafında müzakirələr aparılıb.

Kibertəhlükəsizlikdə süni intellekt texnologiyalarının tətbiqi aspektlərinə dair müzakirələr aparılıb

İnformasiya Texnologiyaları İnstitutunda növbəti elmi seminar keçirilib.

Elmi müəssisənin baş elmi işçisi dosent Fərqanə Abdullayeva "Kibertəhlükəsizlikdə süni intellekt texnologiyalarının tətbiqi aspektləri" mövzusunda məruzə ilə çıxış edib. O bildirib ki, ENISA təşkilatının dərc etdiyi hesabatda əsasən, müasir rəqəmsal dünyada müəkkəb təbii təhlükəsizlik təhdidlərinin sayı eksponensial olaraq artır. Əsas təhdidlər sırasına fərdi məlumatların məxfiliyinin itməsi, təkmilləşdirilmiş dezinformasiya kampaniyaları, qalıcı hücumlar və s. aiddir. Hesabatda həm də süni intellektdən sui-istifadə edən hücumların sayının kəskin artaraq 2030-cu ilə qədər daha yüksək həddə çatacağı ilə bağlı proqnozlar yer alıb. F.Abdullayevanın sözlərinə görə, bu hücumların ənənəvi üsullarla aşkarlanması mümkün deyil. Onların aşkarlanması süni intellekt texnologiyalarına əsaslanmalıdır. Burada süni intellektin zərərli məqsədlər üçün istifadə edilməsinin qarşısını almaq, kibertəhlükəsizlikdə istifadə edilməsinə nail olmaq vacib məsələlərdəndir.

Sonda AMEA-nın vitse-prezidenti, institutun direktoru akademik Rəşad Əliyev məruzə ilə bağlı fikirlərini bölüşərək kibertəhlükəsizlikdə süni intellekt texnologiyalarının tətbiqi ilə bağlı aparılan araşdırmaların aktuallığından danışdı, tədqiqatların davam etdirilməsinə dair təklif və tövsiyələrini irəli sürüb.

Qlobal iqlim dəyişiklikləri ilə mübarizədə "yaşıl artım" siyasəti

Yeni Azərbaycan Partiyası Səbail rayon təşkilatı və AR ETN Molekulyar Biologiya və Biotexnologiyalar İnstitutunun birgə təşkilatçılığı ilə Birləşmiş Millətlər Təşkilatının İqlim Dəyişikliyi Konfransının 29-cu sessiyası (COP29) ilə bağlı "Qlobal iqlim dəyişiklikləri ilə mübarizədə "yaşıl artım" siyasəti" mövzusunda konfrans keçirilib.

Tədbir Azərbaycanın Dövlət Himninin səslənməsi ilə başlayıb. Konfrans iştirakçıları Ümummilli Lider Heydər Əliyevin və vətənimizin ərazi bütövlüyü uğrunda canlarından keçən şəhidlərimizin xatirəsini bir dəqiqəlik sükutla anıblar.

Sonra müasir Azərbaycanın banisi, Yeni Azərbaycan Partiyasının qurucusu Heydər Əliyevə və ölkəmizin ev sahibliyi edəcəyi COP29-a həsr olunan videoçarx nümayiş etdirilib.

YAP Səbail rayon təşkilatının sədri Muxtar Nağıyev çıxış edərək bildirdi ki, Azərbaycanda ekoloji siyasətin təməlinin qoyulması Ümummilli Lider Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır.

Tədbirdə çıxış edən AR Milli Məclisinin Təbii ehtiyatlar, energetika və ekoloji komitəsinin sədri Sadiq Qurbanov dünyada baş verən böhran və çətinliklərə diqqət çəkib. Nətiq vurğulayıb ki, ətraf mühitin çirklənməsinin sürətlə davam etməsi 150-200 il ərzində başverməyin məhv olmasına gətirib çıxara bilər. O, COP29 kimi böyük və məsuliyyətli tədbirin Azərbaycanda keçirilməsinin dünya ictimaiyyəti tərəfindən ölkəmizə verilən dəyərini göstəricisi olduğunu diqqətə çatdırıb.

AR ekolojiya və təbii sərvətlər nazirinin müavini Vüqar Kerimov çıxışında qeyd edib ki, Azərbaycanda yaşlılıqların salınması, çirkləblərin təmizlənməsi məsələlərində irihəcmli işlər görülür.

AMEA-nın vitse-prezidenti, AR ETN Molekulyar Biologiya və Biotexnologiyalar İnstitutunun baş direktoru akademik İradə Hüseynova qonaqları salamlayıb və tədbirin birgə keçirilməsinin xüsusi mənə daşdığını söyləyib. O, əsasən akademik Cəlal Əliyev tərəfindən qoyulan bu institutda yaşıl dünya ilə bağlı, o cümlədən fotosintez sahəsində görülən işlərdən bəhs edib. Akademik İradə Hüseynova qeyd edib ki, Ulu Öndər Azərbaycanda rəhbər olduğu müddətdə bütün sahələrdə olduğu kimi, ekoloji problemlərin həlli məsələlərini də daim diqqət mərkəzində saxlayıb. Dahi rəhbər ekoloji vəziyyətin yaxşılaşdırılması, ətraf mühitin mühafizəsi, eləcə də təbii sərvətlərdən səmərəli istifadə məsələlərinə həmişə xüsusi qayğı ilə yanaşıb.

"Ulu Öndərin siyasəti bu gün uğurla davam etdirilir. Ölkədə ətraf mühitə mənfi təsir edən amillərin qarşısını alınması və ekoloji vəziyyətin yaxşılaşdırılması üçün Prezident tərəfindən "Azərbaycan Respublikasında ekoloji vəziyyətin yaxşılaşdırılmasına dair 2006-2010-cu illər üçün Kompleks Tədbirlər Planı" təsdiq olunub. 2010-cu il "Ekologiya ili" elan olunub, alternativ enerji ilə bağlı qərarlar qəbul olunub, ayrıca qurumlar yaradılıb. İlham Əliyevin hakimiyyəti dövründə iki dəfə Azərbaycanın "Qırmızı kitab"ı nəşr olunub", - deyərək İradə Hüseynova bildirdi.

Sonra AR ETN Molekulyar Biologiya və Biotexnologiyalar İnstitutunun laboratoriya müdiri, 91-lərin nümayəndəsi AMEA-nın müxbir üzvü İbrahim Əzizov, ETN Botanika İnstitutunun baş direktoru biologiya elmləri doktoru, professor Səyyarə İbadullayeva, ETN Molekulyar Biologiya və Biotexnologiyalar İnstitutunun Gənc Alim və Mütəxəssislər Şurasının sədri biologiya üzrə fəlsəfə doktoru Nərgiz Bayramova çıxış ediblər. Bildirilib ki, Prezident İlham Əliyevin 2024-cü ili ölkəmizdə "Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili" elan etməsi, həmçinin ölkəmizin COP29-a ev sahibliyi etməsi Azərbaycanın bu sahədə global təşəbbüslərə ilk qoşulan ölkələr sırasındadır. Onunla yanaşı bir daha təsdiqləyir, alimlər də bu prosesdə öndə getməlidirlər.

AMEA üzrə çap olunacaq çoxcildlik elmi nəşrlər

Sıra №	Nəşrin adı	İcra müddəti
Humanitar Elmlər Bölməsi		
Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutu		
1.	"Türk xalqları ədəbiyyatı". 3 cildde	I cild 2024, II cild 2025, III cild 2026-cı il
2.	"Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi". 10 cildde, 7 cild nəşr olunub.	2024-2025-ci illər VII, VIII, X cildlər
3.	"Mühacirət ədəbiyyatı kitabxanası" seriyası.	2024-2030-cu illər
4.	"Sənətkarın elmi pasportu" seriyası.	2024-2030-cu illər
Nəsimi adına Dilçilik İnstitutu		
5.	"Müasir Azərbaycan dili". 5 cildde I cild ("Fonetika") və II cild ("Leksika") çap olunub	III cild ("Morfologiya") 2024-cü il, IV cild (Sintaksis) 2025-ci il, V cild ("Mətn sintaksisi") 2026-cı il
6.	"Azərbaycan dilinin tarixi lüğəti". 2 cildde	2024-cü il
7.	"Azərbaycan dialektoloji Atlası". 5 cildde, 2 cild nəşr olunub	2024-2030-cu illər
8.	"Türk dillərinin tarixi". 3 cildde I cild ("Türk dillərinin müqayisəli fonetikasi"), II cild ("Türk dillərinin müqayisəli leksikasi") çap olunub	III cild ("Türk dillərinin müqayisəli sintaksisi") 2024-cü il
9.	"Arxaik sözlər lüğəti". 3 cildde I cild çap olunub	II, III cild 2024-cü il
Məhəmməd Füzuli adına Əlyazmalar İnstitutu		
10.	Nizami Gəncəvinin "Xəmsə"sinin müqayisəli elmi-tənqidi mətninin hazırlanması. 6 cildde	2024-2030-cu illər
11.	"Azərbaycan təzkirəsi". 10 cildde	2024-2030-cu illər
Folklor İnstitutu		
12.	"Azərbaycan folklorunun əsasları". 3 cildde	2025-2029-cu illər
Memarlıq və İncəsənət İnstitutu		
13.	"Müstəqillik dövrü Azərbaycan incəsənəti". 2 cildde	I cild ("Təsviri-dekorativ memarlıq", 350 s.) 2025-ci il II cild ("Musiqi, teatr, kino", 350 s.) 2026-cı il

İCTİMAİ ELMLƏR BÖLMƏSİ		
Abbasqulu Ağa Bakıxanov adına Tarix və Etnologiya İnstitutu		
14.	"Azərbaycan Respublikasının tarixi" kollektiv monoqrafiya.	III cild (2 kitab) 1-ci kitab – 2024-cü il "İlham Əliyev epoxası (2003-2020 sentyabr)" 2-ci kitab - 2025 "İlham Əliyev epoxası (2020-ci ilin sentyabrından günümüzədək)"
15.	"Azərbaycan tarixi" kollektiv monoqrafiya. 15 cildde	2027-2030-cu illər
Arxeologiya və Antropologiya İnstitutu		
16.	"Azərbaycan arxeologiyası". 2 cildde	2025-ci il
Akademik Ziya Bünyadov adına Şərqşünaslıq İnstitutu		
17.	"Akademik Ziya Bünyadovun əsərləri". 2 cildde	I cild (500 s.) – 2024-cü il "Azərbaycan VII-X əsrlərdə" II cild (500 s.) – 2024-cü il "Azərbaycan Atabəyləri dövləti"
Fəlsəfə və Sosiologiya İnstitutu		
18.	"Heydər Əliyevin siyasi irsi və Azərbaycançılıq". V və VI cildlər.	V cild (320 s.) - 2024-cü il VI cild (332 s.) – 2025-ci il
19.	"Azərbaycan Türk fəlsəfəsi və ictimai fikir tarixi XIX-XX əsrlər" 3 cildde, I və II cildlər nəşr olunub	III cild (390 s.) - 2025-ci il
Qafqazşünaslıq İnstitutu		
20.	"Qafqaz tarixi". 3 cildde	I cild (300 s.) – 2025-ci il "Cənubi Qafqazın qədim dövrləri (qədim dövrlərdən - III əsrdə)" II cild (350-400 s.) – 2027-ci il "Cənubi Qafqaz tarixi orta əsrlərdə (III-XVIII əsrlərdə)" III cild (350-400 s.) - 2029-cu il "Cənubi Qafqaz tarixi yeni və müasir dövrdə (XIX əsrdən bu günə qədər)"
YER ELMLƏRİ BÖLMƏSİ		
Respublika Seysmoloji Xidmət Mərkəzi		
21.	"Azərbaycanın seysmoaktiv zonalarının geodinamikası". 2 cildde	2025 - 2026-cı illər

Atropatena dövrünə aid arxeoloji tədqiqatlar

AMEA-nın Arxeologiya və Antropologiya İnstitutunun monitoring qrupu Yardımlı rayonunda fəaliyyət göstərən Azərbaycan-Amerika birgə ekspedisiyasının apardığı arxeoloji çöl-tədqiqat işləri ilə tanış olublar.

Səfər zamanı institutun direktoru tarix üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Fərhad Quliyev, tarix elmləri doktoru, professor Hidayət Cəfərov, əməkdaşlar Ceyhun İzmayilov, Şamil Əsgərovun iştirakı ilə təşkil olunmuş monitoring komissiyası tarix üzrə fəlsəfə doktoru Ceyhun Eminlinin rəhbərliyi altında "Azərbaycanın cənub-şərq dağlıq ərazilərinin Antik dövr abidələrinin tədqiqi" layihəsi çərçivəsində Urakəran kəndi ərazisində yerləşən Bilgə nekropolunda, eyni adlı kənd ərazisində yeni aşkar edilmiş antik dövr yaşayış yerində, həmçinin Gilar kəndi ərazisində aparılan çöl-tədqiqatlarını yerində yaxından izləyiblər. Beynəlxalq ekspedisiyaya Amerika tərəfdən Hamilton Kollecinin professor yardımçısı Dr. Hannah Lau rəhbərlik edir.

Bilgə nekropolunda ilk tədqiqatlar Ceyhun Eminlinin rəhbərliyi ilə 2019-cu ildə başlanıb. Sonrakı çöl tədqiqat illərində orada meqalit örtüklü daş qutu və küp qəbirlər aşkara çıxarılıb. Növbəti illərdə nekropolda torpaq qəbirlərinin də mövcud olması dəqiqləşib. 1 hektardan böyük ərazisi olan nekropol e.ə. 3-cü əsrdən eramızın 3-cü əsrinə qədərki 600 illik xronoloji çərçivəni əhatə edir. Builki tədqiqat mövsümündə e.ə. 3-cü əsrə aid 1 torpaq qəbir, e.ə. 1 - eramızın 1-ci əsrlərinə aid 3 daş qutu qəbir və eramızın 2-3-cü əsrlərinə aid küp qəbirlər aşkar edilərək tədqiqat olunmaqdadır. Diqqət çəkən məqamlardan biri nekropol daxilində eyni ardıcılıqla və eyni istiqamətdə dəfn olunmuş 8 ədəd at qəbirlərinin üzə çıxmasıdır. Atların xüsusi ardıcılıqla, eyni istiqamətdə və eyni formada dəfn edilməsi xüsusi ritualdan xəbər verir.

Bilgə nekropolundan təxminən 300 metr cənub-qərbdə aşkar edilmiş tikili qalıqları da xüsusi diqqət çəkir.

Sonuncu müşahidə edilən tədqiqat yeri Gilar kəndi ərazisi olub. Ceyhun Eminlinin verdiyi məlumata əsasən, əvvəlki illərdə burada təsərrüfat işləri zamanı Bilgə nekropolu materialları ilə həmdövr olan oxşar nümunələr tapılıb və əraziyə baxış keçirilərkən burada Antik dövr qəbirlərinin dağıdılması məlum olub.

Qeyd edək ki, Yardımlı ərazisi Antik dövrdə mövcud olmuş Atropatena dövlətinin sərhədləri daxilində olub. Azərbaycan tarixi üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edən Atropatena dövləti arxeoloji cəhətdən zəif öyrənilib. Bu səbəbdən ekspedisiyanın aşkara çıxartdığı və tədqiq etdiyi yaşayış yerləri və qəbir abidələri Atropatena arxeoloji cəhətdən öyrənilməsi üçün olduqca vacibdir. Bundan əlavə, regionun turizm potensialı da diqqətdən yayınmayıb. Aşkar edilmiş abidələri konservasiya etməklə burada gələcəkdə arxeoloji turizmin inkişafı üçün real imkanlar vardır.

Monitoring komissiyası ekspedisiyanın fəaliyyətini yüksək qiymətləndirib, ekspedisiyanın işinə uğurlar arzu edib.

Qeyd edək ki, tədqiqatlar iyul ayının 24-ə kimi davam edəcək.

Ədəbiyyat İnstitutunda özbək gənclərlə görüş

AMEA-nın Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunda Özbəkistandan gəlmiş istedadlı gənclərlə görüş keçirilib.

Tədbiri institutun direktor müavini filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Mehman Həsənlı açıb. Bildirib ki, həm Azərbaycanın, həm Özbəkistanın qədim və zəngin ədəbiyyat tarixi var: "Klassik dövrdən başlayan ədəbi ənənələr sovet dövründə də davam edib. Yaxın tarixdə bu istiqamətdə daha çox işlər görülür. Özbəkistan qardaş dövlətdir, onlarla birgə iş görmək həm şəərəfdir, həm də vacibdir. May ayında Özbəkistanda səfərdə olmuşuq. İnstitutumuzda türk xalqlarına aid mərkəz-

lər var. AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəyli bu istiqamətdə görülməli işlərə xüsusi önəm verir".

Sonra Özbəkistandakı Heydər Əliyev adına Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzinin nümayəndəsi filologiya

üzrə fəlsəfə doktoru Kərimulla Məmmədov çıxış edərək qonaqlara göstərilən diqqət və qayğıya görə təşəkkür edib. Özbəkistandan gəlmiş istedadlı gənclərin səfərinin məqsəd və məramı haqqında məlumat verib.

Özbəkistanlı qonaqlardan şair Nəzakət Rəsul (Qasımova), yazıçı Gülnarə Xocayeva, rəssam, dizayner Diyara Tılavova Bakı haqqında xoş təəssüratlarını bölüşüblər. Ədəbiyyat İnstitutunun əməkdaşlarından filologiya üzrə fəlsəfə doktoru İsmixan Osmanlı, Mənzər Niyarlı, gənc tədqiqatçılardan Sənuşer Səmədova, Şəbnəm Mirzəzadə çıxışlarında ölkəmiz arasındakı ədəbi-mədəni əlaqələrin əhəmiyyətindən söz açıblar. Özbək xanımlardan Xurliman Qaybullayeva və Nəsibə Xocayevanın dürtarda ifa etməsi maraqla qarşılanıb.

Qonaqlar Ədəbiyyat İnstitutu ilə yaxından tanış olub, mərkəzləri gəziblər.

İlk dəfə olaraq Milli Mətbuat Günü ərazi bütövlüyü və suverenliyi tam bərpa edilmiş bütöv Azərbaycanda keçirilir

Jurnalist əməyi qeyri-adi əməkdir. Böyük səy, zəhmət, cəsurluq, hüner, fədakarlıq, öz peşəsinə vurğunluq tələb edən əməkdir...
Ulu Öndər Heydər Əliyev

"Əkinçi" qəzetinin ilk nömrəsinin çap olunduğu gün - 22 iyul ölkəmizdə Milli Mətbuat Günü kimi qeyd olunur. Bu il milli mətbuatımızın yaranmasından 149 il ötür.

"Əkinçi" qəzetinin nəşri Azərbaycan xalqının yaddaşına qızıl hərflərlə yazılmış unudulmaz tarixlərdən biridir. Bu qəzet çox çətin, mürəkkəb bir dövrdə xalqı maarifləndirmək, məlumatlandırmaq, insanlara ana dilində qəzet oxumağı aşılamaq kimi mühüm missiyaları üzərinə götürərək böyük bir jurnalistika məktəbinin əsasını qoymuşdur.

"Əkinçi" müasirləşmə, azərbaycançılıq və digər bəşəri dəyərləri təbliğ edərək, hadisələri obyektiv işıqlandıraraq Azərbaycanda azad demokratik mətbuatın gələcək inkişafının möhkəm təməlini formalaşdırmışdır. "Əkinçi"dən sonra "Molla Nəsrəddin", "Ziya", "Kaspi", "Kəşkül", "Həyat", "Füyuzat", "Açıq söz" və s. kimi qəzet və jurnallar da mətbuatımızın inkişafında böyük rol oynamışdır.

Müasir Azərbaycanın qurucusu olan Ulu Öndər Heydər Əliyev hər zaman mətbuatın cəmiyyətə təsir gücünü yüksək qiymətləndirmiş, mətbuat və söz azadlığı, kütləvi informasiya vasitələrinin maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi istiqamətində məqsədyönlü tədbirlər həyata keçirmişdir. Ümummilli Lider xarici ölkələrə səfərləri, eləcə də ölkəmizdə keçirilən mötəbər tədbirlər zamanı media nümayəndələri ilə səmimi söhbətlər aparmış, müsahibələr vermiş, öz fikirlərini bölüşmüşdür. Bu dahi şəxsiyyətin mətbuat nümayəndələrinə qeyri-rəsmi münasibət göstərməsi onları daha həvəslə işləməyə, peşələrinin sirlərinə dərinləndirən yiyələnməyə, eyni zamanda cəsəretli olmağa sövq edib.

Əminliklə söyləmək olar ki, ölkə Prezidenti İlham Əliyev Ulu Öndərin mətbuat sahəsində açdığı çığırını geniş yola çevirməyə nail olmuşdur. Prezidentin mətbuat sahəsinə göstərdiyi xüsusi diqqət və qayğı, onun ölkədə jurnalistika və jurnalistlərlə bağlı problemlərin həlli istiqamətində

atdığı addımlar bu sahənin sürətlə inkişaf etməsinə, KİV-lərin fəaliyyətinin genişlənməsinə və peşəkarlıq səviyyəsinin yüksəlməsinə səbəb olmuşdur.

Xatırlamaq yerinə düşər ki, 2020-ci ildə Azərbaycan jurnalistikası ağır sınaqlardan keçmişdir. Elə həmin ilin fevral ayından etibarən COVID-19 pandemiyasının ölkəmizdə də yayılmağa başlaması Azərbaycan dövləti, səhiyyəsi ilə yanaşı, mətbuatımızın qarşısına da mühüm vəzifələr qoymuşdur. Azərbaycan jurnalistləri koronavirus pandemiyası dövründə mətbuatın üzərinə düşən şərafli vəzifəni layiqincə yerinə yetirərək ölkə ictimaiyyətini fasiləsiz məlumatlandırmaqda davam etmişdir. Mütəmadi olaraq koronavirus ilə bağlı ictimaiyyətin suallarının cavablandırılmasında, məlumatların çatdırılmasında jurnalistlərin xüsusi mövqeyi və əziyyəti danılmazdır.

2020-ci il sentyabrın 27-də təcavüzkar erməni ordusunun Azərbaycanı müxtəlif mövqələrdən atəşə tutması ilə başlayan II Qarabağ müharibəsi isə növbəti sınaq olmuşdur. Azərbaycan jurnalisti Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə davam edən 44 günlük müharibə dövründə həm ön, həm də arxa cəbhədə yorulmadan fəaliyyətini davam etdirmişdir. Müharibə bölgələrindən canlı bağlantılar, tarixi qələbələr və zəfərlərə dair ən son xəbərlər operativ şəkildə ölkə və dünya ictimaiyyətinə çatdırılmışdır. Sonrakı dövrdə də Azərbaycan həqiqətlərinin işıqlandırılmasında mətbuatın rolu və jurnalistlərin fəaliyyəti danılmazdır.

2023-cü il sentyabrın 19-da Azərbaycan Ordusunun Qarabağda həyata keçirdiyi lokal xarakterli antiterror tədbirləri zamanı Ermənistan ordusunun separatçılara ağır zərbələr vurulmuşdur. Düşmənin qüdrətli ordumusun qarşısında cəmi 23 saat 43 dəqiqə ərzində davam getirə bilmişdir. Ordumuzun Qarabağda keçirdiyi lokal xarakterli antiterror tədbirləri zamanı hərbi qulluqçularımız böyük igidlik və qəhrəmanlıq göstərmişdirlər. Bu tədbirlər nəticəsində Qarabağda erməni separatizminə son qoyulmuşdur. Məhz mətbuat nü-

mayəndələrinin peşəkarlığı, fədakarlığı sayəsində Azərbaycanın apardığı ədalətli müharibə, eləcə də Ermənistanın hərbi-siyasi rəhbərliyinin xalqımıza qarşı törətdiyi müharibə cinayətləri haqqında dünya ictimaiyyətinə dolğun məlumatlar çatdırılmışdır. AMEA Rəyasət Heyətinin cari ildə keçirilən iclasında AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəyli çıxış edərək Azərbaycanın antiterror əməliyyatı ilə öz ərazi bütövlüyünü və suverenliyini tam bərpa etməsini müasir tariximizin yeni dövrü kimi qiymətləndirmişdir.

Ölkə jurnalistikasının bir parçası olan AMEA mətbuatı da tarixi ənənələrə sadıq qalaraq öz fəaliyyətini uğurla davam etdirir, akademik məlumatları yaymaqda davam edir. Ölkənin elmi ictimai həyatında baş verən bütün hadisələrə həssaslıqla yanaşaraq cəmiyyətə operativ, dolğun məlumatlar ötürür.

Qeyd edək ki, iyulun 5-də AMEA-nın Rəyasət Heyətinin üzvləri və Rəyasət Heyəti aparatının şöbə müdirlərinin iştirak etdiyi müşavirədə vətəndaşların müraciətinin operativ araşdırılması və cavablandırılması məqsədilə daxili imkanlar hesabına İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin yaradılması haqqında müzakirələr aparılmışdır.

Məlumdur ki, dövlət başçısı İlham Əliyevin müvafiq Sərəncamı ilə bu il ölkəmizdə "Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili" elan olmuşdur. 2024-cü ildə ölkəmizdə bir neçə böyük tədbirin keçirilməsi nəzərdə tutulmuşdur ki, bunlardan ən önəmlisi BMT-nin İqlim Dəyişikliyi üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyası - COP 29-dur.

2024-cü ilin sentyabr ayında isə ölkəmizdə Milli Məclisə seçkilərin keçirilməsi planlaşdırılır. Eyni zamanda, 2025-ci ilin mart ayında Azərbaycanın elm məbədi olan Milli Elmlər Akademiyasının yaranmasının 80 illiyi münasibətilə yubiley tədbiri nəzərdə tutulur.

Ölkəmizin bu günü və gələcək inkişafı üçün böyük əhəmiyyətə malik olan bütün bu tədbirlər həm müvafiq dövlət qurumları, həm də elmi ictimaiyyət və mətbuatın qarşısında strateji vəzifələr qoyur.

Buillik Mətbuat Günü də daha fərqli və möhtəşəm edən bu bayramın ilk dəfə olaraq ərazi bütövlüyünü və suverenliyini tam bərpa etmiş bütöv Azərbaycanda qeyd olunmasıdır. İnanırıq ki, uzun və şərəfli tarixə malik olan, artıq bütöv, bölünməz Azərbaycan dövlətinin mətbuatı öz qarşısında duran bütün vəzifələrin, missiyaların öhdəsindən layiqincə gələcək. Milli jurnalistikamız bundan sonra da dövlətimizin dəstəyi ilə, inamlı şəkildə irəliləyəcək, milli-mənəvi dəyərlərin qorunub saxlanması və təbliğində fəal rol oynayaraq daha böyük nailiyyətlərə imza atacaq.

Nərgiz QƏHRƏMANOVA
AMEA-nın Rəyasət Heyəti aparatının İctimaiyyətlə əlaqələr, mətbuat və informasiya şöbəsinin Elektron informasiya sektorunun müdiri

Ölkədə "Vikipediya" fəaliyyəti öz müsbət nəticəsini verir

Azərbaycan dili bölməsi 46-ya yüksəldi

Azərbaycan "Vikipediya" icmasının səmərəli və uğurlu fəaliyyəti nəticəsində "Vikipediya" virtual ensiklopediyasının Azərbaycan dili bölməsində dərinlik (keyfiyyət göstəricisi) 45-dən 46-ya yüksəlib. Son bir ildə 7 pillə dərinlik artıb.

Dərinlik göstəricisinin artması onu təsdiqləyir ki, "Vikipediya" da məqalə yarananların sayı artıb və xüsusilə keyfiyyətli, məzmunlu məqalələrin yaradılmasına daha çox üstünlük verilir.

Bu, həm də müxtəlif mövzular ətrafında məqalələrin yaradıldığını göstərir. Redaktəyə ehtiyacı olan məqalələr zənginləşdirilir və oxucuların istifadəsinə təqdim edilir.

Qeyd edək ki, bir neçə ildir AMEA institutlarının əməkdaşları üçün könüllü olaraq "Vikipediya" təlimləri keçirilir. Təlimlərin keçirilməsində məqsəd AMEA-nın elmi müəssisə və təşkilatlarında könüllü "Vikipediya" qruplarının formalaşdırılmasıdır. Son bir ildə isə AMEA Rəyasət Heyəti aparatının "Elektron Akademiya" şöbəsinin təşkilatçılığı ilə Mərkəzi Elmi Kitabxanada "Vikipediya" təlimləri təşkil edilir. Könüllü qruplar "Vikipediya"-nın Azərbaycan dili bölməsində məqalələrin yaradılmasına və zənginləşdirilməsinə öz töhfələrini verirlər.

Mərkəzi Elmi Kitabxananın elektron bazasında uğurlu irəliləyiş

Son aylarda AMEA-nın Mərkəzi Elmi Kitabxanasının (MEK) elektron kitab bazasında ciddi artım müşahidə olunur. Belə ki, MEK rəhbərliyi və əməkdaşlarının birgə səyi nəticəsində kitabxananın rəqəmsallaşdırılma işlərində böyük irəliləyişlər müşahidə olunub.

Belə ki, MEK-in Reproqrafiya şöbəsi kitabxana istifadəçilərinin müasir informasiya sistemindən yararlanmasını təmin etmək üçün xüsusi xidmətlər təklif edib. Qeyd edək ki, şöbə tərəfindən müasir Almaniya istehsalı olan xüsusi "By Metis" və "Zeutschel" aparatları vasitəsilə hər növ çap məhsullarını rəqəmsallaşdırmaq mümkündür. Bu, istifadəçilərə daha geniş və rahat şəkildə elmi materiallara çıxış imkanı yaradır.

Son bir neçə ay ərzində Reproqrafiya şöbəsi tərəfindən ümumilikdə çox sayda kitab, məqalə və avtoferat konvertasiya olunaraq PDF formatında MEK-in bazasında yerləşdirilib. Bu rəqəmsal materiallar arasında görkəmli şəxsiyyətlərin, alimlərin kitabları və məqalələri də yer alır.

Sənədlər sırasında Ümummilli Lider Heydər Əliyevin zəngin siyasi irsini özündə ehsan edən kitablar və "Kommunist" qəzetindən Ulu Öndərə həsr olunmuş məqalələr, dahi Azərbaycan şairi və mütəfəkkiri Məhəmməd Füzulinin anadan olmasının 530 illiyi münasibətilə ədəbiyyatlar, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin banilərindən, Azərbaycan Milli Şurasının sədri Məhəmməd Əmin Rəsulzadə haqqında kitablar, Qarabağ müharibəsi iştirakçıları və şəhidləri haqqında kitab, o cümlədən müxtəlif mövzularda aid xarici və Azərbaycan dillərində ədəbiyyat nümunələri də rəqəmsallaşdıraraq elektron bazaya daxil edilib.

Eyni zamanda, oxuculara skan və konvertasiya xidməti də göstərilib.

MEK-ə yeni nəşrlər daxil olub

AMEA-nın Mərkəzi Elmi Kitabxanasına (MEK) Azərbaycanda Atatürk Mərkəzi tərəfindən 86 sayda müxtəlif mövzularda dəyərli nəşrlər təqdim edilib.

Daxil olan nəşrlər sırasında Atabəy Barışın "Atatürklər ölməz", Kənan Çarboğanın "Turan eşqi", Engin Köklüçinarın "Cəmiyyətə həsr olunmuş illər: Akkan Suver", Hacı Bayram Arslantaşın "Anadoludan doymadım", Qismət Cəfərov və Səməra Həsənzadənin "Ümumi dilçilik modelləri", Rahid Uluselini "Bir qalının bürcləri", Aysel Qəriblini "Azərbaycan təriqət şeirinin leksikası", Qismət Cəfərovun "Ümumi dilçilik etüdləri", Sabir Şahtaxtının "Türksöy - 25: Şərəfli yolun astanasında", Dursun Kuveloğlunun "Şahsənəm" romanı, Güləmail Muradın "Zəka çırağı", Vaqif Nəsim Sarıhüseynoglunun "Bozarmış illər", Ələsgər Taliboğlunun "Ayrılığın daş yuxusu" və "Dərdə səpələn toxumam" şeirlər toplusu, Azər Turanın "Türkün atası Alp Ər Tonqa", Azərbaycanda Atatürk Mərkəzinin sədri Nizami Cəfərovun müəllifi olduğu "Multidissiplinar dilçilik", "Bibliografik məlumat kitabı", "Türkünəslilik və Azərbaycançılığın dialektikası", Mehmet Akif Turalla həmmüəllifi olduğu "Atatürkün Azərbaycan siyasəti (öz dili ilə)", "Hidayət" kimi bədii və elmi tədqiqat əsərləri mövcuddur.

Sözgedən nəşrlər türkologiya, Azərbaycan dili tarixi, Azərbaycan türkcəsinin milliləşməsi, Azərbaycanşünaslığının əsasları, qədim türk xalqlarının ədəbiyyat tarixi və müasir ədəbi proseslərlə bağlı problemlərini tədqiq edən araşdırmaçılar, ümumiyyətlə, dilçilik sahəsi ilə maraqlananlar üçün qiymətli mənbələrdir.

ELAN

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası A.A.Bakıxanov adına Tarix İnstitutuna 07.06.1995-ci il tarixdə verilmiş D-470 №-li Dövlət qeydiyyatı haqqında şəhadətnamə itib.

Redaksiya heyəti:

İsa Həbibbəyli, Arif Həşimov, Dilqəm Tağıyev, İbrahim Quliyev, Nərgiz Paşayeva, Rasim Əliquliyev, Tofiq Nağıyev, İradə Hüseynova, Gövhər Baxşəliyeva, Cəmil Əliyev, İsmayıl Hacıyev, Fuad Əliyev

Baş redaktor: Ağahüseyn Şükürov

Ünvan: AZ 1001, Bakı, İstiqlaliyyət küçəsi 30.
Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Rəyasət Heyəti

e-mail: elm.nauka.gazet@gmail.com

Tiraj: 2000

НАУКА

Сила в науке...
Низами Гянджеви

ELM

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Rəyasət Heyətinin orqanı

SCIENCE

Newspaper of the Presidium of the Azerbaijan National Academy of Sciences

Орган Президиума Национальной академии наук Азербайджана

№ 25 (1422)

Четверг, 18 июля 2024 года

Газета выходит с 1984 года

В рамках намеченных программ

Приоритет НАНА - развивать связи с тюркскими государствами, с которыми у нас общие этнокультурные ценности

Состоялось очередное заседание Президиума НАНА. В мероприятии приняли участие президент НАНА академик Иса Габибейли, члены президиума, заведующие отделами аппарата и соответствующие лица. Открыв заседание вступительным словом, академик Габибейли ознакомил присутствующих с вопросами, стоящими на повестке дня.

Затем был прослушан его доклад "Объявленная Президентом Азербайджанской Республики господином Ильхамом Алиевым концепция национальной идеи в новый исторический период и предстоящие задачи", в котором глава НАНА сообщил, что 10 января 2024 года в ходе интервью местным телевизионным каналам Президент Азербайджанской Республики Ильхам Алиев поделился рядом глубокосодержательных мыслей, опирающихся на национальные концептуальные ценности, глава государства назвал полное восстановление Азербайджаном своей территориальной целостности и суверенитета в ходе Победы в Отечественной войне и антитеррористических мероприятий в сентябре 2023 года началом нового периода современной истории.

Великая миссия Президента

Руководитель НАНА подчеркнул, что в результате дальновидной политики, проводимой долгие годы Президентом Ильхамом Алиевым, и его деятельности в качестве Верховного главнокомандующего была полностью решена Карабахская проблема, Азербайджан восстановил свою территориальную целостность и суверенитет: "Это - великая миссия Президента Азербайджанской Республики господина Ильхама Алиева в многовековой истории государственности Азербайджана. Имя главы государства вписано золотыми буквами в историю Азербайджана".

Академик напомнил о словах, которые Президент Ильхам Алиев произнес во время интервью: "Нашей главной национальной идеей было освобождение наших территорий. То есть весь народ объединился вокруг этой идеи, вокруг этой цели, и мы добились этого. Конечно, у меня есть свои мысли по поводу дальнейшего развития, и во многих случаях они будут решающими. Однако мне бы хотелось, чтобы дискуссии по вопросу нашей основной национальной идеи и представлений относительно нашего будущего развития проис-

ходили и в обществе - среди политиков, политологов, ученых, представителей интеллигенции. То есть, какими должны быть основные национальные идеи в связи с нашим будущим развитием. Это должно быть темой общественных обсуждений".

Истоки - в новых исторических реалиях

Сказав, что этот призыв главы государства поставил перед представителями интеллигенции и учеными особую задачу, академик Иса Габибейли добавил, что концепция национальной идеи в новый исторический период берет свои истоки из реалий, которые возникли при новых исторических условиях.

Руководитель НАНА сообщил, что ученые сразу отреагировали на выдвинутый главой государства новый концептуальный подход и его призывы, в январе и апреле текущего года при участии известных представителей интеллигенции и ученых, занятых в сфере гуманитарных и общественных наук, в НАНА прошли обширные дискуссии на тему "Новый исторический период и национальная идея", в ходе которых были выдвинуты ценные предложения.

Академик Иса Габибейли отметил, что идеология и идея -

близкие по смыслу понятия, и основной идеологией нашего государства является провозглашенная общенациональным лидером Гейдаром Алиевым идеология азербайджанства: "В озвученных в ходе дискуссий предложениях особо подчеркивалось, что базовую часть будущей национальной идеи должна составить эта идеология. В целом, в ходе дискуссий были выдвинуты такие предложения, как "сильный лидер", "сильное государство", "сильный народ", "Великое возвращение", "национальное единство", "социальное благополучие", "тюркское единство", "модернизация", "цифровое развитие", "культура диалога" и т.д.

С учетом национальной идеи

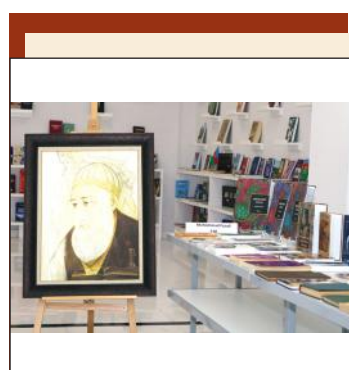
Озвученные 48 предложений были обобщены и собраны в 8 предложений. С точки зрения содержания и направленности национальная идея должна быть концептуальной и четко выраженной. Национальная идеология реализуется посредством национальной идеи и ведет то или иное общество в коллективное будущее с учетом исторического прошлого, национальных, ментальных особенностей и вызовов времени. В процессе развития государства национальная идеология еще более совершенствуется посредством национальных идей, возникающих в соответствии с требованиями времени".

В своем выступлении академик Иса Габибейли озвучил восемь обобщенных предложений. При участии академиков Арифа Гашимова, Ибрагима Гулиева, Расима Алигулиева, Ирады Гусейновой, Низами Джафарова, Адиля Гарибова, членов-корреспондентов НАНА Мусы Гасымлы, Эртегина Саламзаде, профессоров Керима Шукюррова, Надира Мамедли, Ильхама Мамедзаде, Абульгасана Аббасова, доктора философских наук Физули Гурбанова, доктора философии по истории Намига Мамедова и других прошли обширные дискуссии.

Академик Иса Габибейли сообщил, что в ходе дискуссий ученые пришли к единому мнению, что национальная идея Азербайджана должна звучать так: "Более сильное Азербайджан, тюркское единство, цифровое развитие и стратегическое партнерство".

Согласно постановлению президиума, ученые должны учитывать указанную национальную идею в дальнейшем исследовательском процессе и пропагандистской работе.

(продолжение на стр. 10)

Мухаммед Физули - 530

стр. 11 ⇨

Экспонаты - реликтовые артефакты

стр. 11 ⇨

A scientific creative-meeting titled "Literary Process-2023" was held

page 12 ⇨

National Museum of Azerbaijan History, Embassy of Poland ink Memorandum of Cooperation

page 12 ⇨

В рамках намеченных программ

Приоритет НАНА - развивать связи с тюркскими государствами, с которыми у нас общие этнокультурные ценности

(начало на стр.9)

Далее был обсужден доклад директора Центра Ататюрка в Азербайджане академика Низами Джафарова "Тюркскость, тюркизм и тюркология в Азербайджане".

Вначале выступил академик Иса Габибейли, который сообщил, что в последние годы наша страна под руководством Президента Ильхама Алиева заняла центральное место в тюркском мире, и слова, произнесенные главой государства на церемонии инаугурации: "У нас нет другой семьи. Наша семья - это тюркский мир", подтверждают отношение нашей республики к тюркскому миру.

Сказав, что на днях в Шуше состоялся неформальный саммит Организации тюркских государств (ОТГ) и была подписана историческая "Карабахская декларация", академик Иса Габибейли добавил, что лидеры стран-членов ОТГ высоко ценят огромный вклад Президента Ильхама Алиева в единство, солидарность, безопасность и благополучие тюркского мира.

Согласно объявленным главой государства приоритетам, продолжил академик Иса Габибейли, в Национальной академии наук ведутся важные исследования, связанные с тюркским миром, в научных учреждениях и организациях НАНА функционируют многочисленные отделы, охватывающие данную сферу, расширяются связи с научными структурами тюркских стран.

Академик Иса Габибейли подчеркнул, что доклад на данную тему выносится на рассмотрение Президиума впервые, это событие является частью мероприятий по подготовке к 100-летию Первого тюркологического съезда.

Тюркизм - это идеология

Выступив с докладом, директор Центра Ататюрка в Азербайджане академик Низами Джафаров сообщил, что с начала XX века идеология тюркизма стала обретать в Азербайджане системный характер, она развивалась и дошла до наших дней благодаря стараниям Алимардан бека Топчубашева, Ахмед бека Агаоглу, Али бека Гусейнзаде и других тюркистов.

Академик продолжил: "Чтобы понять состояние тюркологии в Азербайджане, первым делом необходимо выяснить, что такое "тюркскость". Это немного противоречивое понятие, но, наряду с этим, без его толкования невозможно уточнить понятия "тюркизм" и "тюркология". Тюркизм - это идеология. Для нас обособленной, традиционной тюркскостью является эпос "Китаби-Деде Горгуд", в эпосе заложены этносоциокультурологические основы этого понятия. Здесь определены география и язык, характерные черты тюрков-огузов. Однако народ забыл этот эпос. Мы вспомнили о нем и начали изучать лишь в конце XIX - начале XX века. В определенные периоды эпос был запрещен, но общенациональный лидер вновь вернул его нашему народу".

Ученый сообщил, что долгое время идеология тюркизма в Азербайджане подвергалась серьезному воздействию внутренних и внешних сил, тюркология в качестве науки сформировалась в Европе для изучения тюркских народов, а в Азербайджане основы тюркологии были заложены Бекиром Чобанзаде.

Академик отметил, что весомым вкладом советского правительства в развитие тюркологии в Азербайджане было то, что до созыва Первого тюркологического съезда в нашу страну были приглашены влиятельные ученые из Турции и других стран тюркского мира, благодаря чему эта сфера начала развиваться.

Логотип НАНА - с государственной регистрацией

В своем докладе ученый также рассказал о параметрах азербайджанства, тюркскости, современности (общечеловечности) в языкознании, литературоведении, культурологии, историографии Азербайджана, процессах дифференциации и интеграции и т.д.

На заседании также были рассмотрены научно-организационные вопросы.

Говоря о государственной регистрации логотипа (эмблемы) НАНА, академик Иса Габибейли сообщил, что логотип (эмблема) НАНА прошел государственную регистрацию, Агентство интеллектуальной собственности Азербайджанской Республики выдало свидетельство на товарный знак и свидетельство о государственной регистрации прав на объект авторского права.

Научным отделением и центрам, учреждениям и организациям НАНА, отделам аппарата Президиума НАНА было поручено обеспечить применение изображений прошедшего государственную регистрацию логотипа (эмблемы) НАНА в соответствующем порядке.

Также академик Иса Габибейли рассказал о поездке в КНР, которая состоялась 11-18 июня 2024 года, о встречах, проведенных в Хэбэйской академии общественных наук, научном центре Соге в Чжунцзи - административном офисе Академии Соге (The International Core Academy of Sciences and Humanities, Гонконг), Пекинском университете иностранных языков, на кафедре

азербайджанского языка, которая функционирует в университете, в Китайском фонде сохранения биоразнообразия и зеленого развития, подписанных договорах, а также участия на международной научной конференции "От Каспийского моря до Китая: литература, технологии и социальная жизнь", которая прошла в городе Шичзячжуан.

Помимо этого, было принято постановление об итогах визита почетного члена НАНА, лауреата Нобелевской премии Азиза Санджара в Национальную академию наук Азербайджана.

Сейсмологам нужна докторантура

Затем заведующий отделом науки и образования аппарата Президиума НАНА доктор филологических наук Сархан Хавери представил обзор полугодичных отчетов о научной и научно-организационной деятельности учреждений и организаций, региональных отделений и научных центров НАНА за первое полугодие 2024 года.

В то же время, на заседании был обсужден вопрос о вручении сотрудникам НАНА премий за публикацию статей в журналах с импакт-фактором за первое полугодие 2024 года. Академик-секретарь НАНА академик Ариф Гашимов перечислил имена ученых, чьи статьи были опубликованы в журналах с импакт-фактором.

Следующим на рассмотрение был вынесен вопрос о создании докторантуры в Республиканском центре сейсмологической службы (РЦСС) при НАНА. Учитывая актуальность и научный уровень проводимых в РЦСС фундаментальных исследований, научный кадровый потенциал центра, достижения, полученные в приоритетных сферах, существующую материально-техническую базу, публикуемые научные труды и участие в международных научных проектах и программах, было принято постановление о создании докторантуры в РЦСС и поднято ходатайство перед Кабинетом министров Азербайджанской Республики.

Далее на заседании был обсужден вопрос об утверждении словника "Энциклопедии Западного Азербайджана".

Академик Иса Габибейли сообщил, что после дискуссий,

проведенных Рабочей группой, Президиуму был представлен словник, состоящий из 2595 слов. Сказав, что внес в словник определенные изменения и дополнения, академик высоко оценил деятельность рабочей группы и поручил сократить словник до 2000 слов.

Философское наследие тюркского мира

В своем выступлении председатель правления Общины Западного Азербайджана, член рабочей группы Азиз Алекперли отметил, что в общине функционируют комиссии по всем отраслям, и предложил провести итоговое обсуждение словника при участии руководства НАНА и этих комиссий.

На заседании также был рассмотрен вопрос о создании в Институте философии и социологии НАНА за счет внутренних ресурсов отдела истории философской мысли и современной философии тюркских народов. Сообщалось, что изучение истории философской мысли тюркских народов, обладающих богатым научным и культурным наследием, особенно ее рассмотрение в контексте требований современности, имеет большое значение для формирования фундаментальных принципов тюркского единства. Изучение культурного, философского наследия тюркского мира с древности по сей день, иными словами, исследование общего мышления тюркских народов, является одним из важных факторов. Помимо этого, особую актуальность представляет рассмотрение философских суждений отдельных мыслителей тюркского мира в едином контексте.

Учитывая вышеизложенное, было принято постановление Президиума о создании в Институте философии и социологии НАНА за счет внутренних ресурсов отдела истории философской мысли и современной философии тюркских народов.

Затем на заседании были приняты постановления о создании в отделе научного наследия аппарата Президиума НАНА за счет внутренних ресурсов фонда "Элм ТВ и мультимедиа" (для хранения аудио - и видеоматериалов, отражающих деятельность НАНА), утверждении списка многотомных научных трудов и издатель-

ского плана НАНА, утверждении "Положения о Центральной научной библиотеке НАНА", утверждении нового состава Ученого совета Института археологии и этнологии НАНА.

Принят ряд постановлений

Помимо этого, заведующая отделом делопроизводства и протокола аппарата Президиума НАНА доктор философии по филологии Эсмер Алиева рассказала о подготовке к переходу к электронному документообороту в НАНА и предстоящих задачах.

В то же время на заседании был рассмотрен вопрос о создании Регионального центра комплексного сейсмического мониторинга по Карабаху и Восточному Зангезуру на базе скважинной сейсмической станции Шуша-Дашталты, которая установлена Агентством по ликвидации последствий стихийных бедствий и чрезвычайных ситуаций Министерства внутренних дел Турецкой Республики (AFAD) и Республиканским центром сейсмологической службы при НАНА.

Генеральный директор РЦСС член-корреспондент НАНА Гурбан Етирмишли рассказал об установленной в Шушинском районе сейсмической станции и ее деятельности, месте, где будет расположено здание создающегося центра, и сферах его деятельности.

На заседании был принят ряд постановлений по этому вопросу.

Далее вице-президент НАНА академик Ирада Гусейнова рассказала об итогах своей командировки в Оснабрюкский университет прикладных наук (Федеративная Республика Германия, 17-19 июня 2024 года) и участии на Международном конгрессе по биохимии, структурной и молекулярной биологии, который проходил 20-21 июня текущего года в Барселоне (Королевство Испания).

Также на заседании были приняты постановления о 70-летнем юбилее академика Рафаэля Гусейнова, 85-летнем юбилее академика Рамиза Ризаева, 70-летнем юбилее члена-корреспондента НАНА Гейлани Панахова, 75-летнем юбилее члена-корреспондента НАНА Гаджирахради Сафарли и 100-летнем юбилее члена-корреспондента НАНА Рагима Гусейнова.

Экспонаты - реликтовые артефакты

Глобальные геопарки признаны UNESCO уникальными объектами геологического наследия

В настоящее время в 46 странах мира насчитывается в общей сложности 177 геопарков, единых географических территорий, где геологически значимые объекты и ландшафты управляются с использованием единой концепции сохранения, образования и устойчивого развития.

Впервые о них на международном уровне заговорили в 1991 году, а инициатива их создания была выдвинута в 1996 году на XXX Международном геологическом конгрессе, проходившем в Пекине.

Глобальная сеть геопарков в Европе существует с 2000 года. Ее цель - сохранять объекты геологического наследия для обучения и образования, для практической демонстрации процессов геологического развития Земли. Через два года была запущена Программа поддержки Глобальной сети национальных геопарков UNESCO, а еще через два года в штаб-квартире этой организации создана Глобальная сеть геопарков, включающая 17 европейских и 8 китайских геопарков.

В Азербайджане о создании первого геопарка на базе группы грязевых вулканов Баку и государственного природного заповедника Абшеронского полуострова всерьез зашла речь в прошлом году. С тех пор включение геопарка в Глобальную сеть геопарков UNESCO, а также его ориентация на развитие туризма, сохранение его экосистемы, изучение международного опыта стала рассматриваться как перспективная задача.

В Европе, как и во всем мире, есть территории, имеющие международное значение из-за их уникальных геологических и ландшафтных особенностей. Геологические особенности и пейзаж во многом определяют культурное разнообразие нашей планеты. Комфортность среды обитания, сохранение растений и животных зависят не только от климата, но также и от ландшафта. Такие места - уникальная и незаменимая часть Земного наследия.

Три главные стратегии

Геопарк содействует устойчивому развитию на основе трех основных стратегий - геотуризм, геозащита и образование.

Глобальные геопарки UNESCO повествуют о 4600 млн лет истории Земли и сформировавших ее геологических событиях, повлиявших на эволюцию самого человечества. Они не только свидетельствуют об изменениях климата в прошлом, но и сигнализируют о современных проблемах.

Геопарки помогают подготовиться к таким опасностям, как землетрясения, цунами и извержения вулканов, стремятся повышать информированность широкой общественности о географическом разнообразии и способствуют распространению передового опыта в

сферах образования и туризма. Вместе с объектами всемирного наследия и биосферными заповедниками они образуют полный набор способов достижения устойчивого развития и вносят неоценимый вклад в реализацию Целей устойчивого развития-2030 путем объединения глобальных и локальных перспектив.

Эти вопросы наряду с другими, не менее важными, обсуждались на международном семинаре "Управление геопарками на Южном Кавказе", состоявшемся недавно в Университете Юстуса Либикса в германском Гисене, в котором приняли участие научные сотрудники Института географии имени академика Г.Алиева (ИГ) Министерства науки и образования - исполнительный директор доктор философии по географии, доцент Заур Имрани, ведущий научный сотрудник отдела ландшафтного планирования доцент Элина Керимова, научный сотрудник отдела демографии и географии населения Беймханым Гусейнова, а также докторант Аслан Бабаханов.

Научное мероприятие, которое длилось ровно неделю, было организовано сразу несколькими структурами - кафедрой географии Гисенского университета, Институтом географии имени В.Багратиони Тбилисского государственного университета имени И.Джавахишвили (Грузия), Институтом географии МНО и Фондом DAAD (Немецкая служба академических обменов).

В региональном аспекте

На семинаре обсуждались такие важнейшие вопросы, как организация, планирование и перспективы геопарков на Южном Кавказе, а также проблемы, которые могут возникнуть при их решении, создание базы данных геопарков, трудности и ограничения, которые могут появиться при сборе полевых данных, создание и развитие геопарков на территориях с большим потенциалом на Южном Кавказе.

Азербайджанские ученые выступили на этом масштабном международном форуме с докладами, посвященными потенциальным территориям для создания памятников природы и геопарков Азербайджана (Заур Имрани), перспективам геопарков и геотуризму в Азербайджане, развитию и управлению (Беймханым Гусейнова), способам инвентаризации геопарков, интеграции SmartGIS-систем для улучшения управления информацией (Аслан Бабаханов) и т.д.

Наши географы сотрудничают с европейскими партнерами на первый год. По словам доцента Имрани, нынешний

их визит в Германию - это продолжение уже стартовавших проектов. После неоднократных встреч в Тбилиси с европейскими спонсорами, финансирующими проект по ГИС - моделированию и возможностям его использования при экологических исследованиях в нашем регионе, было решено собраться еще раз (уже в Германии), в Гисене, чтобы изучать там ГИС-технологии геопарков, а затем исследовать эти проблемы в своей стране.

Курирует проект известный германский ученый, профессор Андреас Дитман - под его руководством реализуется несколько других южно-кавказских программ, в рамках которых исследуются вопросы социального развития геопарков, их влияния на экономику в региональном аспекте, экологического потенциала, буферных зон.

Таким образом, эти научно-образовательные структуры объединяет давняя история сотрудничества, подкрепленная соответствующим меморандумом.

Высокий этнографический потенциал

- Некоторое время назад уже была информация о создании в нашей стране геопарка - речь идет о нахчыванском "Иландаге". Какова ситуация в настоящее время? Вопрос до сих пор остается открытым?

- Да, пока это только на уровне проектного предложения о создании в пределах Нахчыванской АР статусной территории с объектами историко-археологической, архитектурной, геолого-геоморфологической ценности.

Кроме того, здесь огромное количество памятников гуманитарного и природного наследия, имеющих как региональное, так и общечеловеческое значение.

- То есть, по сути, это - музей под открытым небом? Каковы его размеры?

- Совершенно верно. Площадь статусной территории - до 2,5 тыс. квадратных километров, а экспонатами его стали реликтовые объекты, обладающие природной и гуманитарной ценностью. Предполагается, что будущий геопарк объединит в единую систему геологические и минералогические объекты, богатое ландшафтное и культурно-историческое наследие Нахчыванской АР, ведь кроме всего прочего, регион обладает еще и высоким этнографическим потенциалом.

- Ваше пребывание в Германии ограничивалось только работой научного форума или были практические занятия, экскурсии?

- Разумеется, принимающая сторона позаботилась о том, чтобы мы как можно больше впитали в себя научную информацию, и не только о природных парках, кстати. В прошлые разы после осмотра городских достопримечательностей нас повезли в Национальный геопарк Вестервальд-Лан-Таунус, где есть пещера глубиной 150 метров - мы спускались туда посредством лифта. Нам продемонстрировали весь процесс добычи угля открытым способом.

А в последнюю поездку Гисенский университет, принимавший мероприятие, организовал для участников научную экскурсию под эгидой UNESCO. Мы посетили музей керамики, геологический музей, познакомились с туфовой культурой, увидели купол вулканической лавы, подвал лавы, вулканическое озеро и другие достопримечательности.

Мухаммед Физули - 530

Центральная научная библиотека представляет электронную базу данных, посвященную великому мыслителю

В Центральной научной библиотеке Национальной академии наук Азербайджана (НАНА) создана электронная база данных по случаю 530-летия со дня рождения великого азербайджанского поэта и мыслителя Мухаммеда Физули.

В библиотеке в соответствии с реализацией задач, вытекающих из Распоряжения Президента Азербайджанской Республики от 25 января 2024 года, создана электронная база данных "О праздновании 530-летия гениального азербайджанского поэта Мухаммеда Физули". На основании плана действий НАНА, электронная база данных подготовлена в рамках проекта "Дни Физули".

В базе данных содержится подробная информация о работе, проделанной общенациональным лидером Гейдаром Алиевым в первый период его руководства в Азербайджане по сохранению могилы Мухаммеда Физули и возведению мавзолея в Ираке. В базу данных также добавлены материалы о праздновании 500-летия Физули в Азербайджане на государственном уровне после возвращения гениальной личности к власти.

В электронной базе данных собраны научные работы, в которых отражены системные исследования отдельных вопросов, направлений и мотивов творчества Физули.

Отметим, что в Центральной научной библиотеке также проходит выставка под названием "Мухаммед Физули - 530", которая будет длиться в течение года.

Биоразнообразие - под угрозой

Эксперты обсудили влияние глобального изменения климата на природные комплексы

В рамках Года солидарности во имя зеленого мира состоялся Международный научный семинар "Влияние современных изменений климата на природные комплексы", организованный Институтом дендрологии (ИД) МНО, турецким Университетом Сирирт, Лянкяранским госуниверситетом и Гянджинским ботаническим садом.

Участники мероприятия были единодушны во мнении, что глобальные климатические изменения и их влияние на биоту все больше беспокоят мировое сообщество. По ее словам, наша страна не осталась в стороне от влияния глобальных климатических изменений, что особенно проявляется в сельском хозяйстве, водных ресурсах, энергетике, лесном хозяйстве, туризме, здравоохранении и других областях, а биоразнообразие находится под угрозой из-за отсутствия эффективного использования природы в мире за последние годы.

И именно эти вопросы будут обсуждаться на (COP29), которая в этом году состоится в Баку.

SCIENCE

Newspaper of the Presidium of the Azerbaijan National Academy of Sciences

ANAS is carrying out activities as part of the "Green World Solidarity Year"

President of ANAS, Academician Isa Habibbeyli, paid another visit to the Rare Trees Park, situated in the territory of the Academic Campus. Academician Isa Habibbeyli reviewed the current condition of the trees planted in the Rare Trees Park, which were selected according to the country's climatic conditions, and gave his instructions for regular provision of agro-technical care.

It should be noted that according to the Order of the Head of State dated December 25, 2023, the current year has been declared the "Green World Solidarity Year" in Azerbaijan. In accordance with this Order, ANAS is implementing various activities, holding conferences, conducting educational work, and organizing tree planting campaigns, all of which will be carried out throughout the year.

National Museum of Azerbaijan History, Embassy of Poland ink Memorandum of Cooperation

The document was inked by Deputy Director for Academic Affairs of the National Museum of History of Azerbaijan Farhad Jabbarov and Ambassador of Poland to the country Rafal Poborski.

Under the document, the museum will host an exhibition dedicated to the 120th anniversary of the death of the famous Polish architect J?zef Gos?awski with the participation of the employees of both sides.

The exhibition will feature a 3D presentation of the famous buildings designed by J?zef Gos?awski in Baku, archival documents (or their copies) related to the life and activity of the Polish architect, especially text and visual materials related to his activities in Baku.

Following the meeting, the guests got acquainted with the new exposition of the museum.

A scientific creative-meeting titled "Literary Process-2023" was held

On July 10, the Institute of Literature of ANAS, named after Nizami Ganjavi, hosted a scientific-creative meeting titled "Literary Process-2023."

The event was attended by the president of ANAS, and the director of the Institute of Literature, Academician Isa Habibbeyli, the secretary of Azerbaijan Writer's Union (AWU), poet, and translator Salim Babullaoglu, literary scholars, representatives from the media, and others.

The meeting began with guests exploring an exhibition of publications in the hall that showcased the themes of "Literary Process" scientific-creative meetings.

In his opening speech, Academician Isa Habibbeyli, president of ANAS and director of the Institute of Literature, emphasized that the "Literary Process" meetings have become a tradition. He highlighted the significance of the event in expanding ties between ANAS and the Azerbaijan Writers' Union, understanding and interpreting the literary process, and advancing science and literature. The Academician described the "Literary Process" meetings as a responsible report by writers and critics involved in the literary process, noting that such events contribute to the development of literature and the enrichment of literary studies.

The Academician reminded the audience that the 10th anniversary of the "Literary Process" scientific-creative meeting was organized at the "Natavan" club of the Azerbaijan Writer's Union last year.

"In 2014, we revived the "Literary Process" scientific-creative meetings, which had been held during the Soviet period and a few times during the years of independence. In the 2014 literary process, the literature of 2013 was discussed. Thus, last year marked the 10th anniversary of including this period of literary progress in the literary process."-said the Academician.

Based on his ten years of observations, the head of ANAS noted that during these meetings, the review of the history of Azerbaijani literature of the independence period was written. He stated that these events had revitalized both science and literature, serving as a bridge between the Institute of Literature of ANAS named after Nizami Ganjavi, and the Azerbaijan Writers' Union. Additionally, they had strengthened the relationship between the media and the institute.

Academician Isa Habibbeyli noted that after the creative meetings, the works of employees from the Institute of Literature named after Nizami Ganjavi began to appear more frequently in the press. Reports presented at the "Literary Process" meetings are periodically published in newspapers such as "525-ci q?et" and "?d?biyyat q?zeti," as well as in magazines like "Uluz" and "Az?rbaycan."

Academician Isa Habibbeyli said that the literature of 2023 can be described as the literature of integrity.

He emphasized that the literature that welcomes and glorifies the great historical Victory achieved in 2020 under the leadership of Supreme Commander-in-Chief, President Ilham Aliyev tried to understand it in the following years and, finally, the full restoration of Azerbaijan's territorial integrity during the local anti-terrorist measures carried out by the Azerbaijani Army in Karabakh on September 19-20, 2023, and waving of our State Flag in all our territories have led to the reflection of the essence, philosophy, and reality of these victories in the literature. According to the Academician, literature focused on Karabakh before 2020 was literature fighting for the liberation of the territories from occupation. In 2020, it became literature celebrating victory, and from 2021 to 2023, it has been literature confirming Azerbaijan's integrity.

In conclusion of his speech, Academician Isa Habibbeyli stated that the "Literary Process" meetings aim to conduct a systematic analysis of literary process, deeply understanding literary life, and train specialized critics.

Following him, the secretary of Azerbaijan Writer's Union Salim Babullaoglu emphasized the importance of the "Literary Process" meetings for creating sources, systematizing ongoing events, and reporting. He expressed special gratitude to Academician Isa Habibbeyli for his support in organizing and conducting these creative meetings at a high level.

Salim Babullaoglu gave information about the history and activity of the magazine "World Literature" of the Azerbaijan Writer's Union and noted that the publication features numerous articles by the employees of the Institute of Literature. He also spoke about the objectives and principles of literary criticism, emphasizing that literary criticism is a professional criticism. In conclusion of his speech, Salim Babullaoglu wished success to the "Literary Process" meeting.

Next at the event, the scientists presented their reports: Elnara Akimova, Doctor of Philological Sciences, presented on "Literary Picture of the Year", Vagif Yusifli, Doctor of Philological Sciences, discussed "Poetry", Elnara Garagozova, PhD in Philology, focused on "Prose", Shahana Aliyeva, PhD in Philology, covered "Dramaturgy", Javanshir Yusifli, Doctor of Philological Sciences, addressed "Literary Youth (Creativity of Young Generations)", Gurbet Mirzazade, PhD in Philology, presented on "Literary Criticism", Vugar Ahmad, Doctor of Philological Sciences, spoke about "Journalism", Aygun Bagirli, PhD in Philology, discussed "Children's Literature", Parvana Mammadli, Doctor of Philological Sciences, focused on "Literature of Southern Azerbaijan", Nurlana Mammadova, PhD in Philology, explored "Literary Life in Regions", and Rasim Nabioglu, Doctor of Philological Sciences, presented on "Literary Translation."

It should be mentioned that the reports presented at the event will be published in a book form.

Редакционная коллегия:

Иса Габибейли, Ариф Гашимов, Дильгам Тагиев,
Ибрагим Гулиев, Наргиз Пашаева, Расим Алигулиев, Тофик Нагиев,
Ирада Гусейнова, Говхар Бахшалиева, Джамиль Алиев,
Исмаил Гаджиев, Фуад Алиев

Главный редактор: Агагусейн Шукюров

Адрес: Баку, AZ 1001,
ул.Истиглалийят, 30, Президиум НАНА
e-mail: elm.nauka.gazet@gmail.com

Мнение авторов может не совпадать с мнением редакции.

Тираж: 2000